

BYEN TIL VANDET

BORGERINDDRAGELSESPROCESSEN

ORDET ER DIT

Randers Kommune

FRA VISION TIL HANDLING

”

TÆNK, HVIS RANDERS KUNNE TÆNKE SIG SELV SOM NOGET ANDET END EN KUET LILLEBROR TIL AARHUS, MEN MED BYEN TIL VANDET KUNNE VISE, AT VI OGSÅ KAN TILBYDE EN SPÆNDENDE OG LIVLIG BY MED NOGLE HELT ANDRE FORUDSÆTNINGER END STOREBROR.”

BORGER PÅ BESØG I TRÆLØBEREN PÅ ØSTERVOLD

”

BYRÅDET SKAL TRÆFFE EN BESLUTNING, SÅ BORGERE OG VIRKSOMHEDER VED, HVAD DER PLANLÆGGES UD FRA - IKKE FLERE DELPROJEKTER, MEN EN SAMLET VISION FOR FREMTIDENS RANDERS.”

GENEREL BEMÆRKNING GENNEM HELE INDDRAGELSESPROCESSEN

INDHOLD

	INDLEDNING	5
	OVERSIGT OVER INDDRAGELSESPROCESSEN	7
	HVORFOR BORGERINDDRAGELSE?	9
	BYEN TIL VANDET - FREMTIDENS RANDERS	11
	ÉN VISION OG 2 (3) SCENARIER	13
	UDFORDRINGERNE	17
	POTENTIALERNE	19
	BORGERNES IDÉER OG FORSLAG TIL LØSNINGER	20
	SAMMENFATNING	26
	BORGERINDDRAGELSEN ORDET ER DIT!	29
	UDSTILLING OG DEBAT I TRÆLØBEREN PÅ ØSTERVOLD	31
	BYLIVSKASSE PÅ ØSTERVOLD OG OPHOLDSLandskab PÅ HAVNEN	37
	INFOSTANDERE I BYEN OG UDSTILLING PÅ ØSTERVOLD	39
	BYVANDRING	41
	DIALOGMØDE 1. SENIORER	43
	DIALOGMØDE 2: BØRNEFAMILIER	47
	DIALOGMØDE 3: UNGE	49
	WORKSHOP MED SKOLER	51
	INTERVIEWRÆKKE MED AKTØRER OG INTERESSEENTER	55
	FOTOKONKURRENCER PÅ FACEBOOK	61
	DIGITAL DEBAT PÅ MAIL OG FACEBOOK	64
	OPLÆG OM VISIONEN BYEN TIL VANDET	67
	EVALUERING	69
	ANBEFALINGER TIL DEN VIDERE PROCES	71

Randers Kommune

Laksetorvet

8900 Randers C

Tlf. 8915 1515

byentilvandet@randers.dk

www.byentilvandet.randers.dk

Udarbejdet af Plan, Randers Kommune

Oktober 2015

Layout: Randers Kommune

Fotos: Randers Kommune, Arkitektfirmaet

C. F. Møller samt konkurrencedeltagere på

kommunens facebookside

”

NATUREN I RANDERS ER UNIK. DEN SKAL SKABE RAMMEN OM DEN SAMLEDE BYUDVIKLING OG FOR FREMTIDENS BYGGEDE OMGIVELSER I RANDERS MIDTBY. MÅLET ER AT FRIHOLDE RUMLIGE SAMMENHÆNGE LANGS VANDET FOR AT SIKRE OG STYRKE SAMMENHÆNGSKRAFTEN I BYEN OG DET SOCIALE FÆLLESSKAB.”

LASSE VILSTRUP PALM, C. F. MØLLER
PROJEKTLEDER FOR RÅDGIVERTEAMET
PÅ FORUNDERSØGELSEN BYEN TIL VANDET

INDLEDNING

STORE AMBITIONER FOR FREMTIDENS RANDERS

Randers ligger som Danmarks 6. største by fordelagtigt placeret i det østjyske bybånd. Byen har med sin placering og naturkvaliteter et stort potentiale for at blive Kronjyllands helt unikke oplevelsescentrum. Væksten i Danmark forventes i fremtiden primært at ske i de store og større byer, og Randers kan bl.a. spille på sin rolle som byen, der kan tilbyde byliv lige midt i naturen og ved vandet – til en pris, der er til at betale.

Byrådet ønsker med afsæt i Vision 2021 at udvikle midtbyen ved Gudenåen og Randers Fjord til gavn for både bosætning, erhverv og turisme. Midtbyen skal i fremtiden rumme alsidige naturoplevelser for borgere og turister og skabe forbindelser til landskabet ved Danmarks eneste floddelta. Åen og fjorden skal samle Randers i stedet for at adskille, og opfattelsen af åen og fjorden som en barriere skal vendes til en ressource.

RANDERS UNDER UDVIKLING

Randers har en enestående natur, en velbevaret middelaldermidtby og ikke mindst arealer langs vandet til rådighed for en byudvikling, der understøtter byens fremtid.

Der bor knap 70.000 borgere i byen, hvilket giver et stort potentiale for at sikre bylivet i de værerum, som det er byudviklingens målsætning at skabe. Randers midtby kan gennem disse fælles værerum langs vandet forblive en attraktiv handelsby med levende byrum, som borgere og besøgende sætter pris på og som tilflyttere tillægger stor værdi.

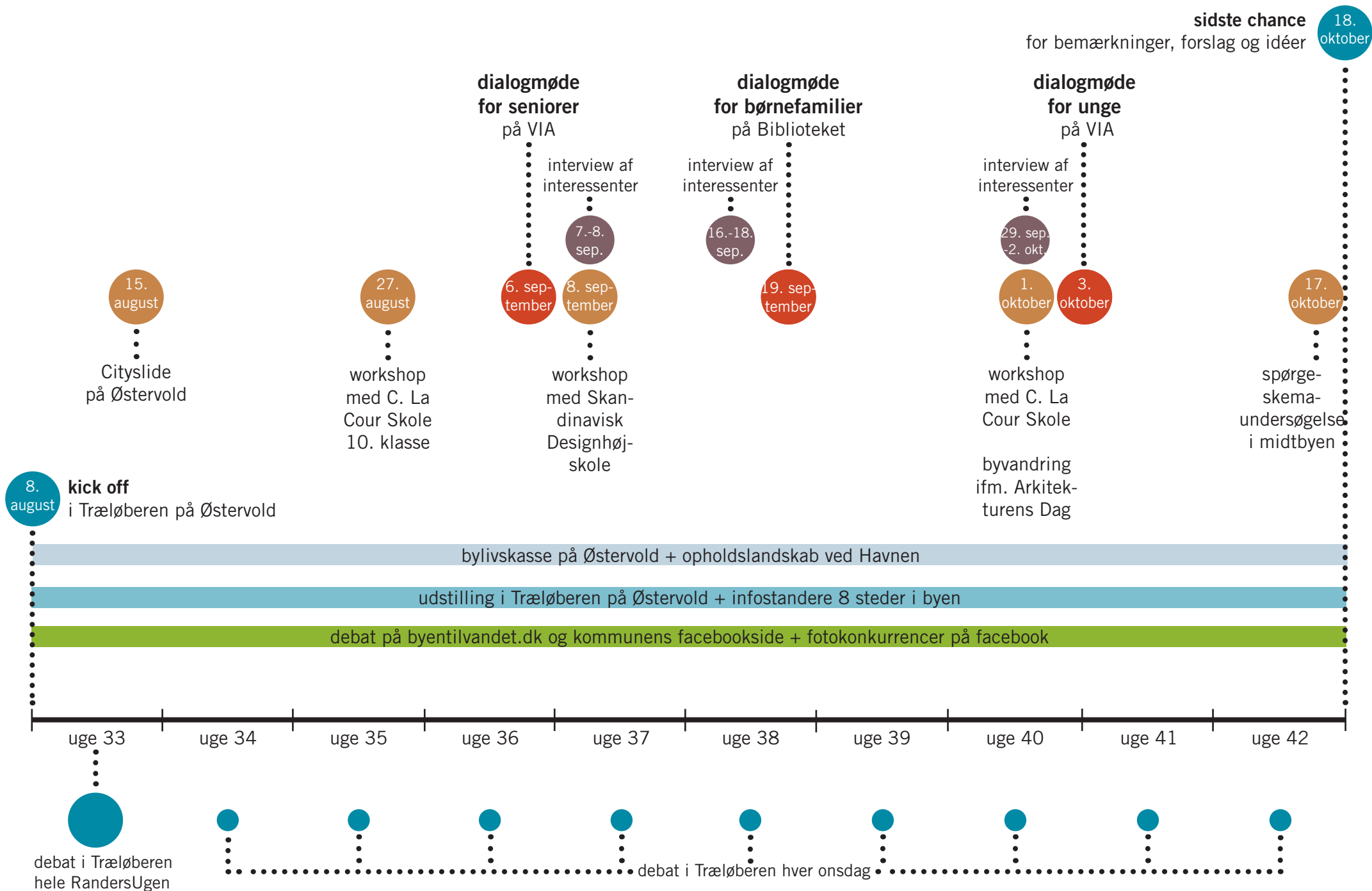
UDVIKLING AF VISIONEN FRA IDÉ TIL HANDLING

Borgerinddragelsesprocessen ORDET ER DIT, som nærværende rapport forsøger at opsummere, blev igangsat af byrådet i juni 2015 i forlængelsen af offentliggørelsen af Forundersøgelsen Byen til Vandet. I denne opsamling præsenteres et overblik over den samlede borgerinddragelsesproces, hvor borgere, aktører og interessenter i Randers er blevet spurgt om deres drømme om fremtidens Randers og deres mening om scenarierne 3, 4 og 4a i Forundersøgelsen Byen til Vandet jf. byrådets beslutning.

Borgerinddragelsen ORDET ER DIT blev med en bevilling fra byrådet udfoldet til at omfattet en bred vifte af inddragelsesmetoder, som alle har haft et sigte mod at få et så nuanceret sammenkog af borgernes, aktørernes og interessenternes mening som muligt. Inddragelsens samlede elementer er præsenteret i et tidsmæssigt overblik på side 8.

I løbet af processen har der blandt borgere, aktører og interessenter været en bred enighed om, at der skal ske noget i Randers – og at det skal ske efter en samlet, overordnet plan. Byudviklingen skal gøre brug af de potentialer, der findes langs åen og fjorden, og vi skal forstå og bruge vores historiske arv som industriby. Byen skal være tilgængelig for alle, uanset baggrund, og den skal udformes med møde- og væresteder, som fremmer aktiviteter i enhver form.

En infrastruktur under pres med store renoveringer i udsigt og et skiftende klima med stigende vandstand og ekstreme vejforhold kræver en større og mere sammenhængende tilgang. Byudviklingsprojektet Byen til Vandet kan forvandle nogle af byens udfordringer til muligheder for en levende, attraktiv Randers i fremtiden.

OVERSIGT OVER INDDRAGELSESPROCESSEN

Borgerinddragelsen ORDET ER DIT! bestod af flere elementer for at sikre en omfattende og dækkende proces, hvor så mange borgere som muligt havde mulighed for dels at få viden om byudviklingsprojektet samt dels at give deres mening og/eller forslag til det videre forløb til kende.

Borgerinddragelsens elementer, der kan ses på tidslinjen til venstre, var følgende:

UDSTILLING OG DEBAT I TRÆLØBEREN PÅ ØSTERVOLD

BYLIVSKASSE PÅ ØSTERVOLD OG OPHOLDSLandskab PÅ HAVNEN

INFOSTANDERE I BYEN OG UDSTILLING PÅ ØSTERVOLD

BYVANDRING

DIALOGMØDE 1: SENIORER

DIALOGMØDE 2: BØRNEFAMILIER

DIALOGMØDE 3: UNGE

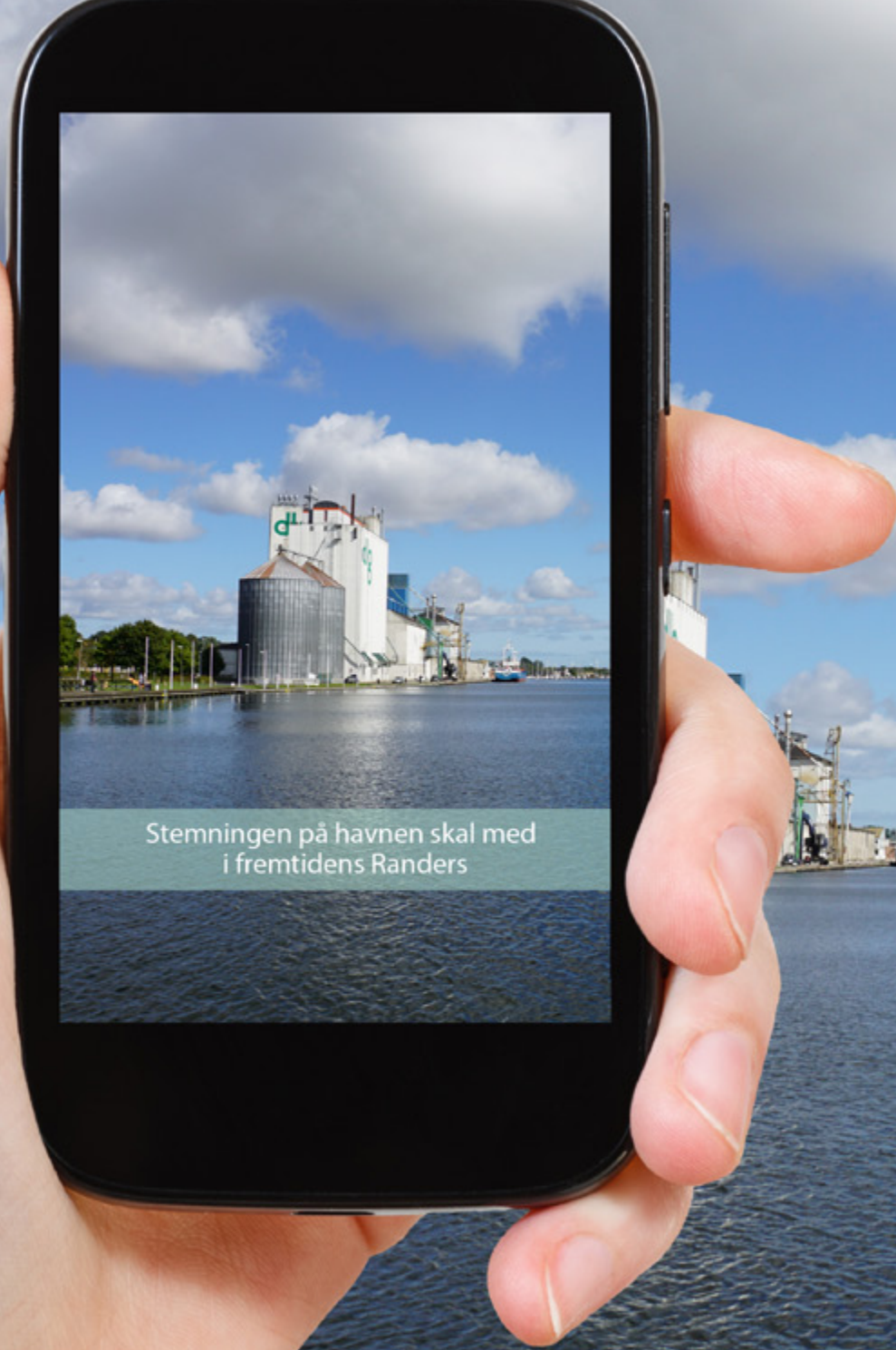
WORKSHOPS MED SKOLER

INTERVIEWRÆKKE MED AKTØRER OG INTERESSENER

FOTOKONKURRENCER PÅ FACEBOOK

DIGITAL DEBAT PÅ MAIL OG FACEBOOK

OPLÆG OM VISIONEN BYEN TIL VANDET

Stemningen på havnen skal med
i fremtidens Randers

HVORFOR BORGERINDDRAGELSE?

Formålet med borgerinddragelsen har været at søge en retning for at kunne forudsige, hvad borgerne har brug for nu og hvad de drømmer om i fremtiden. Den personlige dialog har været altafgørende i inddragelsesprocessen for at finde frem til borgernes holdninger og meninger. Det skrevne ord kan ikke altid tolkes, hvorimod den direkte dialog kan konkretiseres, og der kan spørges ind til baggrunden for holdningerne.

Borgerinddragelse kan også skabe nye relationer. Det er lettere at tage kontakt til personer, man har mødt og lettere at have dialog om uenigheder, hvis der er etableret en relation. Når kommunen ønsker at inddrage borgerne er det vigtigt at møde borgerne i deres eget miljø, i deres virkelighed, på deres egne præmisser og i et sprog alle forstår. Det er ikke målet med inddragelse at gøre alle enige, men derimod at blive bevidste om sammen skabe et fælles beslutningsgrundlag.

Dialogen med borgerne er vigtig, fordi borgerne har mange gode tanker og erfaringer, som kommunen kan trække på. Dette kan bidrage til at skabe synergier mellem kommunens arbejde og de ildsjæle, som bidrager med tiltag og aktiviteter i byen. En anden vigtig årsag til at inddrage borgerne er de store og komplekse udfordringer, som kommunen ikke kan takle løsningen af alene. Det kræver, at mange aktører og interessenter arbejder sammen.

DET GODE TIDSPUNKT FOR BORGERINDDRAGELSE

Formålet med inddragelse er, at borgere og lokale aktører bliver aktiveret og taget med på råd i planlægningen, og det er mest konstruktivt at diskutere fordele, ulemper, udfordringer og muligheder, før der er tale om en konkret plan.

For de fleste borgere stiger engagement og interesse i takt med, at emnet bliver mere konkret og rykker tættere på. Det kan være en udfordring for kommunen at engagere borgere, foreninger og lokalråd om noget, som endnu ikke er konkret.

Kommunen konkurrerer om borgernes tid i en ofte travl hverdag. Undervejs i borgerinddragelsen ORDET ER DIT er kommunen også stødt på udfordringer om lavt antal deltagere i dialogmøder samt udstillings- og debat-onsdage med lavt besøgstal. Vi har løbende tilrettet processen og forsøgt at møde borgerne der, hvor de er, bl.a. ved at debattere med de unge i skoleklassen og interviewe forældre og børn i forbindelse med børneloppemarked i midtbyen.

Borgerinddragelsen har været en åben proces, hvor kommunen ikke i udgangspunktet vidste hvor vi landede efter de 2 måneders inddragelse. Inddragelsen har ikke taget udgangspunkt i en vanlig høringsproces alene med skriftlige bidrag fra borgerne. Nærværende opsamling er derfor primært et resultat af det, kommunen har hørt og forstået i dialogen med borgerne, hvor den objektive tilgang til at citere borgerne præcist og korrekt har været i højsædet.

Den lokale ånd, vilje og fællesskab har bragt mange gode idéer og forslag med sig, og inddragelsen har synliggjort tanker og drømme om fremtidens Randers. Vi har en fornemmelse af borgerne i byen føler sig delagtiggjort i byudviklingsprojektet, og at projektet dermed er relevant for de enkelte borgere i byen. Byudviklingen opfattes ikke kun som et fysisk løft og forandring, men også som et mentalt løft for hele midtbyen.

Projektområdet Byen til Vandet

- A** Hvidemøllegården
- B** Gasværksgrunden
- C** Hospitalsgadekarréen
- D** Laksetorvet
- E** Justesens Plæne
- F** Brotoften
- G** Slagterigrunden
- H** Tronholmparken
- I** Bolværksgrunden
- J** Østervoldkarréen
- K** Toldbodgadekarréen
- L** Nordhavnen
- M** Pieren

- 1** Tørvebryggen
- 2** Randers Bro
- 3** Havnegade
- 4** Østervold

BYEN TIL VANDET - FREMTIDENS RANDERS

Borgerinddragelsen ORDET ER DIT! handler dels om at give borgere, aktører og interessenter i Randers viden om byudviklingsprojektet Byen til Vandet, og dels om at høre deres mening og ønsker til fremtidens Randers. Forundersøgelsens resultater er således blev præsenteret for borgerne i et "sammenkog", hvorefter borgernes holdninger, idéer og løsningsmuligheder er blevet lyttet til.

Forundersøgelsen

Opgaven er overordnet enkelt: Randers midtby skal forbindes med vandet, byen skal tilpasses det fremtidige danske klima og de trafikale trængselsmæssige udfordringer skal løses. Forundersøgelsen har som udgangspunkt til formål at afdække problemstillinger, konsekvenser og løsningsmuligheder på et overordnet niveau, og den er bygget op omkring en grundlæggende stillingtagen til byens trafikforbindelser over åen og fjorden, da det i dag er trafikmængderne på Randers Bro, Tørvebryggen og Havnegade, der er de største barrierer mellem midtbyen og vandet.

Det er vigtigt at understrege, at Byen til Vandet er et byudviklingsprojekt, og ikke udelukkende et infrastrukturprojekt. Opgaven har derfor været at finde frem til det eller de scenarier, der har flest potentialer for synergier mellem byudvikling, klimatilpasning, trafikale løsninger og adgangen til naturen – det vil sige det scenarie, der kan få byen til vandet og i sidste ende bedst kan betale sig ud fra en langsigtet totaløkonomisk betragtning.

Det kan betale sig at tænke langsigtet og stort

Forundersøgelsen Byen til Vandet er udarbejdet af rådgiverteamet C. F. Møller. Rådgiverteamet anser scenarierne 3, 4 og 4a, der alle opererer med en forbedret infrastruktur og et stort udviklingspotentialer, som dem der rummer de største potentialer. Det anbefales også, at der efter forundersøgelsen sker en yderligere konkretisering af de valgte scenarier.

Forundersøgelsen er første skridt på vejen

Forundersøgelsens forslag til scenarierne skal ikke ses som konkrete byplanprojekter, hvor der er arbejdet i detaljen. Hvert scenarie fokuserer på områder, hvor der skabes merværdi med synergier mellem klima, byudvikling, trafik, natur og byliv. Forundersøgelsen for Byen til Vandet er et overordnet stykke analyse – og vurderingsarbejde, der skal være med til at give en samlet indledende vurdering af hvert enkelt scenarier potentialer og udfordringer. Kort sagt; forundersøgelsen danner grundlag for beslutningen om, hvordan Randers kan udvikle sig i fremtiden og hvilke strenge er der at spille på.

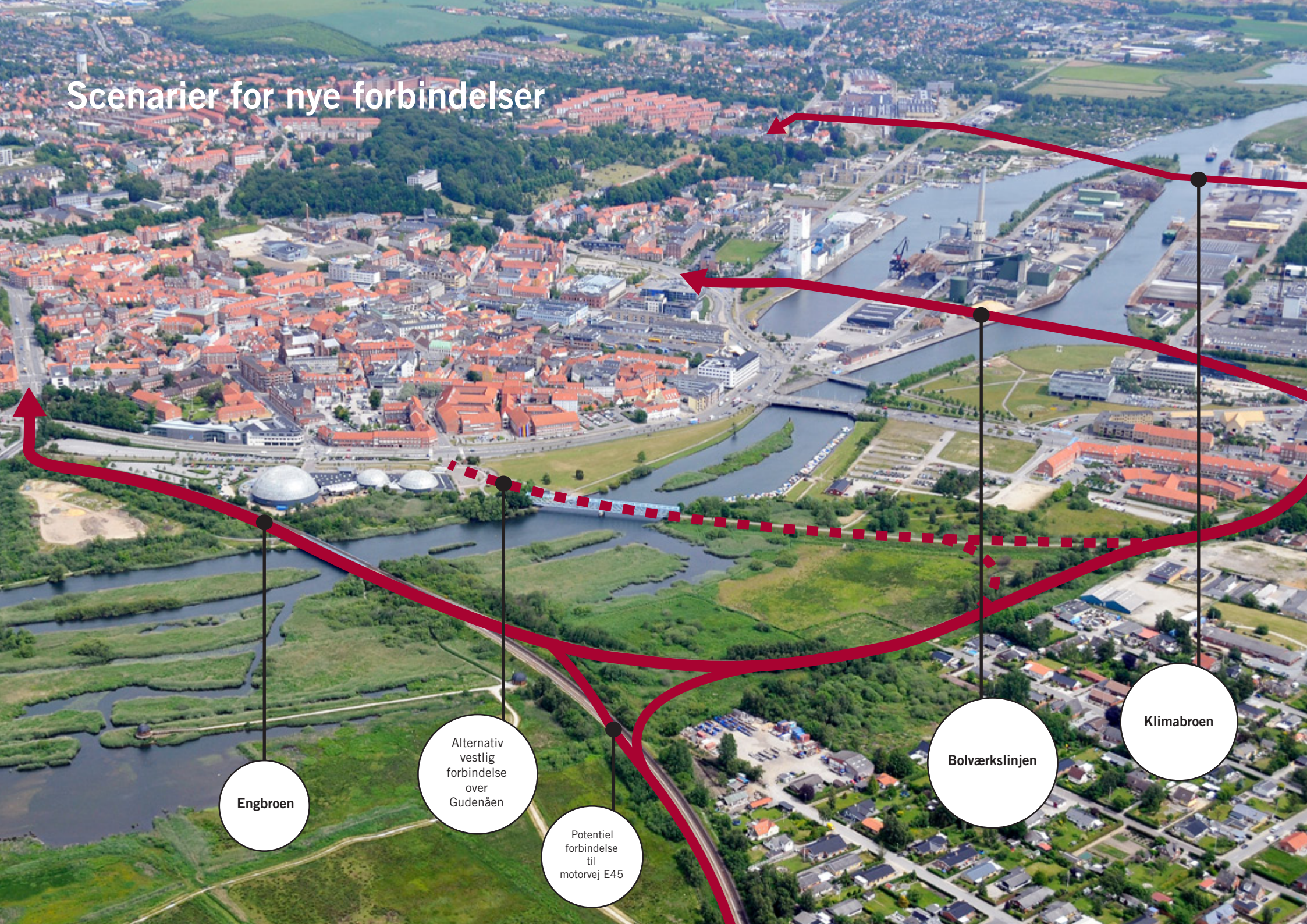
I Forundersøgelsen Byen til Vandet er 6 (7) scenarier blevet ligeværdigt undersøgt for at finde synergier mellem

- totaløkonomiske investeringer,
- klimatilpasningsløsninger,
- byudviklingsmuligheder,
- bylivskvaliteter,
- infrastrukturløsninger og
- adgang til naturen

Forundersøgelsen er første fase af en lang proces, og udgangspunktet har været at skabe et brugbart sammenligningsgrundlag og afdække problemstillinger og konsekvenser og løsningsmuligheder på et overordnet niveau.

Efter beslutning i byrådet har der i borgerinddragelsen været særligt fokus på scenarierne 3, 4 og 4a, som beskrives på de følgende sider.

Scenarier for nye forbindelser

Engbroen

Alternativ
vestlig
forbindelse
over
Gudenåen

Potentiel
forbindelse
til
motorvej E45

Bolværkslinjen

Klimabroen

ÉN VISION OG 2 (3) SCENARIER

Byudviklingsprojektet Byen til Vandet taget udgangspunkt i byrådets Vision 2021 om at skabe en attraktiv, levende by ud fra et social, bæredygtig og økonomisk udgangspunkt.

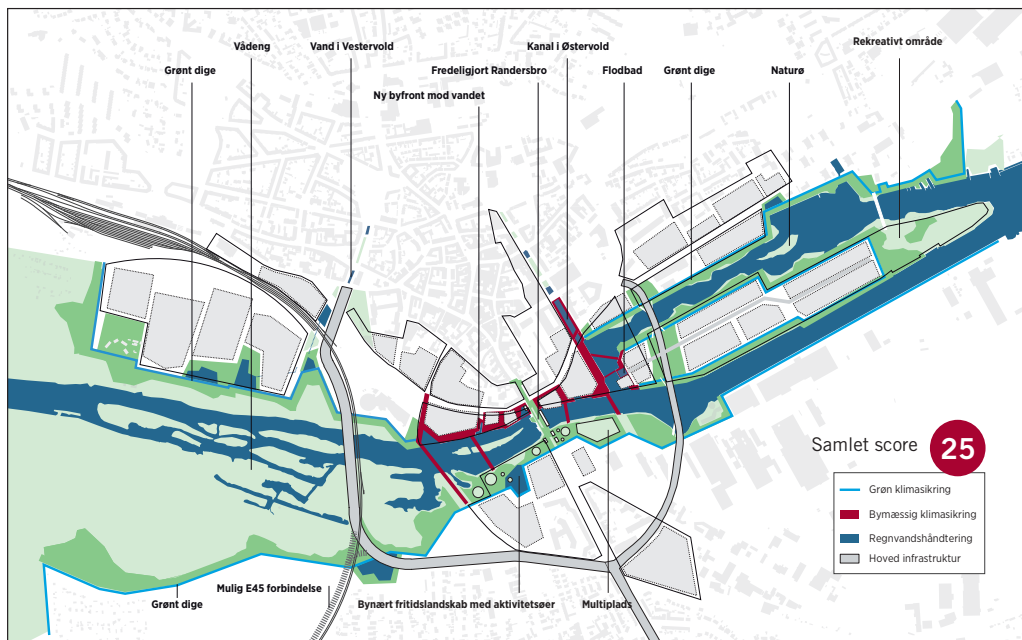
Målet er, at byen skal forbindes med vandet og at midtbyen skal udvides med strategiske placeringer af nye kvarterer til boliger og arbejdspladser. Midtbyen skal være målrettet gående og cyklende samt indeholde levende mødesteder og værerum, men også samtidig være tilgængelig for kørende. Vandets potentialer skal omfavnes, og der skal skabes attraktive opholdssteder langs vandet i forbindelse med klimatilpasning. Byudviklingsprojektet skal tiltrække nye beboere der ønsker at bo og leve nær ved vandet og naturen – til en pris der er til at betale.

Der blev i Forundersøgelsen Byen til Vandet anbefalet 2 (3) scenarier, nemlig Engbroen og Bolværkslinjen (scenarie 3) og Engbroen og Klimabroen (scenarie 4) / Klimabroen (scenarie 4a). De anbefalede scenarier har alle potentiale til at realisere visionen om at forbinde byen med vandet, og de giver et bud på, hvordan byen kan bygge videre på de styrker, der allerede eksisterer, og hvordan udfordringerne kan omdannes til muligheder for at skabe en attraktiv bosætnings- og erhvervsby.

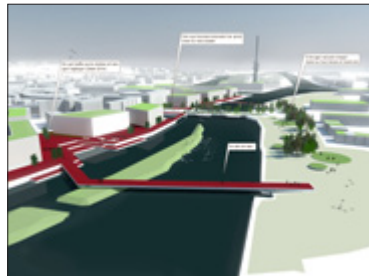
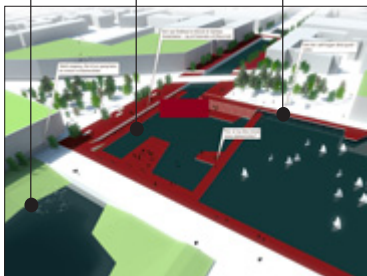
Byrådet har i borgerinddragelsen valgt at have fokus på de anbefalede scenarier i dialogen med borgere, aktører og interessenter. Når kommunen har været i dialog med borgere, er der i introduktionen til Byen til Vandet blevet lagt vægt på at formidle byrådets ønske i Vision 2021 om at forbinde byen med vandet. Målet er, at Randers kan blive Kronjyllands mest attraktive bosætningsby og tiltrække flere borgere – særligt hvis byen kan tilbyde byliv lige midt i naturen og ved vandet – til en pris der er til at betale.

Borgere, aktører og interessenter er ligeledes blevet introduceret til Forundersøgelsen Byen til Vandet, der har sat fokus på en række udfordringer og potentialer for byudviklingsprojektet. Hos de adspurgte i borgerinddragelsen kan der udledes flere fællestræk i de udfordringer og potentialer, som borgere, aktører og interessenter har fokus på, når de taler om byen.

Scenarie 3 - en kombination af Engbroen og Bolværkslinjen

Totaløkonomisk nutidsværdi, kr.	ca. - 240 mio.
Totaløkonomisk vurdering	●●●●●
Byudviklingspotentiale og udbygningsmuligheder	●●●●○
Klimatilpasningspotentiale	●●●○○
Trafikale løsninger og forbindelser	●●●●○
Byens møde med naturen	●●●●○
Bymæssige kvaliteter	●●●●●
Samlet score	25

Scenarie 3

Forundersøgelsen anbefaler scenarierne 3 og 4 - Engbroen i kombination med dels Bolværkslinjen og dels Klimabroen - der begge opererer med en forbedret infrastruktur og et stort byudviklingspotentiale i kombination med klimatilpasning.

Scenarie 3 er ud fra temaerne vurderet til at have et stort byudviklingspotentiale, da scenariet rummer gode muligheder for at udvikle byen mod vandet i direkte forlængelse af det nuværende centrum.

Fredeliggørelsen af Randers Bro tillader i dette scenarie at en bredere del af bymidten kan aktiveres og møde vandet, og der er mulighed for en større byudvikling på flere delområder, herunder Pieren, hvilket giver scenariet en klar robusthed. Selvom der er en risiko for en ny barrieredannelse via Bolværkslinjen lig Havnegade i dag, er effekten heraf i et mindre omfang, da byens møde med vandet til fulde kan opfyldes mod vest langs Tørvebryggen. Bolværkslinjens placering vil dog påvirke udnyttelsen af de centrale bynære havnearealer.

Scenarie 3 rummer gode muligheder for at udvikle byen mod vandet i direkte forlængelse af det nuværende centrum. Dermed kan den fremtidige byudvikling, og særligt udnyttelsen af Pieren forankres i tæt relation til den eksisterende midtby, og scenariet rummer dermed mulighed for en robust byudvikling.

Scenarie 4 - en kombination af Engbroen og Klimabroen

Scenarie 4 - en kombination af Engbroen og Klimabroen

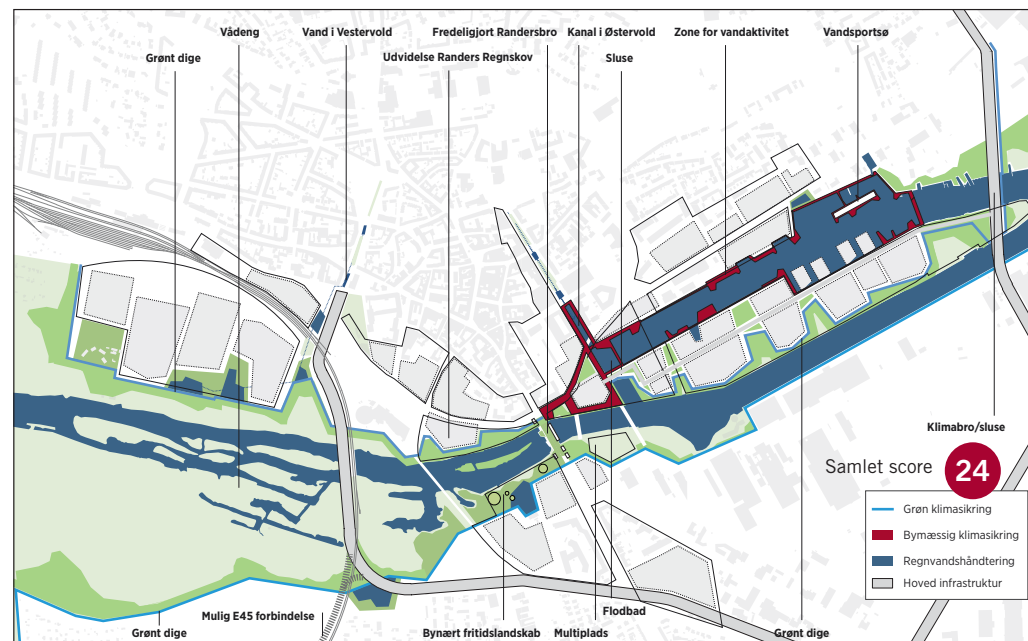
Scenarie 4 er ud fra temaerne vurderet til at have et stort byudviklingspotentiale, da scenariet rummer gode muligheder for at udvikle byen mod vandet med en varieret og robust byudvikling.

Scenariet adskiller sig ved det unikke potentiale der kan skabes omkring bearbejdningen af det nordlige havnebassin. Med etableringen af sluser for enden af Pieren i kombination med en bro - kaldet Klimabroen - samt mellem fjorden og det nordlige havnebassin ved Randers Bro skabes muligheden for at anvende havnebassinet som et sluseregulerende vandspejl. Dette betyder, at arealerne langs bassinet kan give særlige rekreative- og boligkvaliteter, da risikoen for havvandsstigninger og store nedbørsmængder kan kontrolleres via sluserne, og der ikke vil være behov for at klimasikre terrænet og bygningerne inden for sluserne.

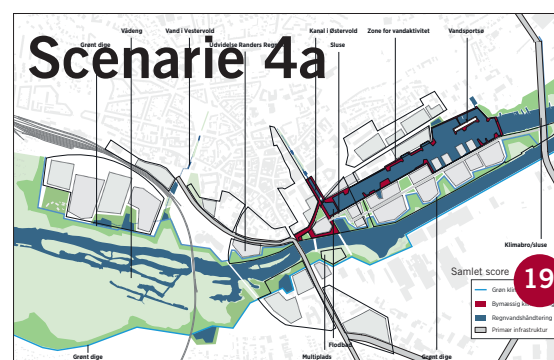
Pieren har et stort byudviklingspotentiale med mulighed for trafikbetjening fra øst via Klimabroen samt forbindelser mellem åens nord- og sydside, således at der også her er robuste muligheder for at starte udviklingen inden for flere delområder. Samtidig kan der opnås en fremtidig fleksibilitet i forhold til havnens udflytning fra Pieren. Dette scenarie fredeliggør langt den største del af projektområdet, herunder Randers Bro, hvilket tillader et bredt og varieret møde med vandet. Scenariet karakteriseres derfor af et unikt potentiale for et mere varieret byliv og dermed en samlet byudvikling, der over tid har flere strege at spille på.

Scenarie 4a - en østlig forbindelse over Randers Fjord - Klimabroen

Scenarie 4a er Klimabroen uden en vestlig forbindelse over Gudenåen - Engbroen - men med Randers Bro i stedet. Klimabroen etableres lige som scenarie 4 med sluseløsninger, der sikrer store dele af Randers midtby mod stormflod. Scenariet skaber en række interessante muligheder for at komme helt tæt til vandet øst for Randers Bro, mens Randers Bro og Tørvebyggen fortsat vil være barrierer mod vest, og det vil påvirke udnyttelsesmulighederne på delområderne vest for Randers Bro.

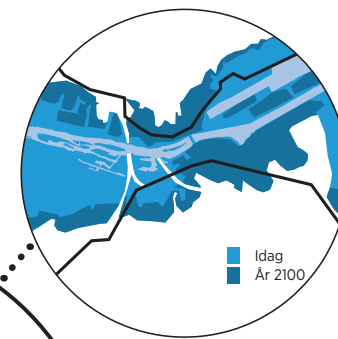

Totaløkonomisk nutidsværdi, kr.	ca. - 380 mio.
Totaløkonomisk vurdering	●●●○
Byudviklingspotentiale og udbygningsmuligheder	●●●●●
Klimatilpasningspotentiale	●●●●●
Trafikale løsninger og forbindelser	●●●○
Byens møde med naturen	●●●●○
Bymæssige kvaliteter	●●●●○
Samlet score	24

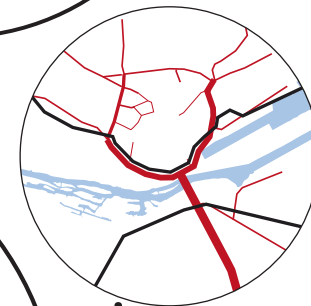

udfordringer

Stormflod - i dag og i år 2100

Klimaændringerne betyder, at havet stiger. Randers vil derfor i fremtiden blive mere udsat for stormflod end i dag. Diagrammet ovenfor illustrerer overordnet de beregnede oversvømmelser ved en stormflodshændelse i dag og i år 2100 (en såkaldt 100 årshændelse). Beregningen viser, at store områder af Randers vil blive påvirket af en stormflodshændelse. Der er således et behov for at tage hånd om denne klimaudfordring. Der er ikke råd til ikke at gøre noget.

Vejnettet - en brændende platform

43.000 køretøjer krydser hver dag Randers Bro, hvilket gør strækningen til den mest trafikerede kommunevej uden for København. I 2035 forventes trafikken at være steget til 56.000 køretøjer i døgnet. Tørvebryggen, Havnegade, Århusvej er ligeledes stærkt belastede og skaber barrierer for alle typer af trafik på langs og tværs af vejene og udgør en markant barriere for midtbyens forbindelse til vandet. Kapaciteten omkring Randers Bro er i praksis opbrugt og Randers Kommunes Infrastrukturrapport fra 2008 vurderer, at trafikken i 2035 vil bryde sammen hvis der ikke gøres noget. Med mulighederne for yderligere byudvikling i området vil vejnettet omkring Randers Bro være en brændende platform, der skal håndteres.

UDFORDRINGERNE

Randers står overfor væsentlige udfordringer i form af særligt et markant øget pres på infrastrukturen samt påvirkningerne fra klimaforandringerne. Ved at sammentænke løsningerne af udfordringerne med byens potentialer for byudvikling i naturen og ved vandet, kan byens identitet og økonomi styrkes i en stadig mere kompleks verden. Byudviklingsprojektet kan omdanne udfordringerne til muligheder for fremtidens Randers, hvor nye kvarterer i byen skaber rum for at leve, arbejde og socialisere.

Af byens umiddelbare udfordringer kan nævnes, at nærheden til vandet i dag ikke opleves i byen. Randers har som Danmarks 6. største by masser af vand i baghaven, men i den middelalderlige bymidte opleves nærheden til vandet ikke selv om der under 100 meter til havnen, Gudenåen og fjorden.

Helt overordnet anses en af de største udfordringer i Randers at være ændringerne af klimaet, som betyder, at havet stiger – og vejret bliver varmere, vådere og mere blæsende. Randers Fjord er et af de 10 områder i Danmark, der har størst risiko for at blive udsat for stormflod. Dertil kommer at der også vil være behov for at tænke flere regnvandsbassiner ind i området til aflastning af kloakker i forbindelse med store regnskyl. Der er ikke råd til ikke at gøre noget, og der skal tænkes i kreativ klimasikring langs vandlinjen svarende til 8,8 km kyststrækning inden for projektområdet.

Ligeledes anses trafikens trængselsproblemer på hovedsageligt Randers Bro, Havnegade og Tørvebyggen som en særlig udfordring. Broen krydses dagligt af 43.000 køretøjer, hvilket gør vejstrækningen til den mest trafikerede kommunevej uden for København. Vejene er præget af store mængder trafik, som i dag er både fysiske, men også mentale barrierer mellem byen og vandet. Vejene er brede og bylivet langs vandet påvirkes i dag i væsentlig grad, så ophold ikke tilvælges i det omfang der er potentiale for. Kapaciteten på vejene er i dag i praksis opbrugt. Bilen er en væsentlig transportmiddel i Randers, og forventes også at være det i fremtiden – og der vil under alle omstændigheder skulle tænkes i nye løsninger for infrastrukturen.

En sidste udfordring er, at byen indeholder flere byrum med et uforløst potentiale. Der kan derfor findes byrum i Randers, hvor ophold i dag ikke finder sted i stor stil, da byrummene ikke indbyder til at være i byrummet i længere tid. Flere borgere peger på, at f.eks. Østervold i dag primært anvendes til gennemgangsrum og til lejlighedsvis loppemarkeder, blomstermarkeder eller udstillinger af veteranbiler mv.

Synergier mellem byudvikling, klimatilpasning og byrum

Randers er ligesom andre byer udfordret af skybrud og håndtering af regnvand. Separering af regnvand har potentialet til at skabe synergi til en række andre vigtige og borgernære prioriteter, hvis regnvandet eksempelvis håndteres på terræn. Randers Spildevand har inden for projektområdet udpeget 9 områder, hvor der er behov for at magasinere regnvand. Disse områder kan brugestil at skabe mere byliv ved at bringe mere synligt vand frem i Randers eller sammentænkes med f.eks. sluseløsninger.

Arealer til rådighed

Der er i dag en del tidligere erhvervsarealer langs åen og fjorden, som kan anvendes til byudvikling, rekreative arealer og byrum. Projektområdet for Byen til Vandet er på hele 92 ha, hvoraf Randers Kommune og Randers Havn tilsammen ejer 75 %. Men det vil ikke være muligt at igangsætte byggerier, aktiviteter og anlæg inden for hele området, og alt behøver ikke være fint og flot med det samme. Vi skal skabe rammerne for den fremtidige byudvikling, og huske på, at der skal være noget tilbage til kommende generationer.

Naturen flyder lige gennem byen

Randers by ligger meget naturskønt. Danmarks længste å (flod) Gudenåen løber gennem byen, og Randers Fjord forbinder byen med Kattegat. Randers by opstod på dét sted langs Gudenåen, hvor naturen gjorde det muligt at krydse de våde arealer på nemmeste vis. Naturen har således været forudsætningen for byens opståen, og den spiller i dag en afgørende rolle for identiteten af Randers midtby med en ca. 9 km lang kystlinje. De mange naturtyper, der er knyttet til bynaturen, skaber mulighed for forskellige naturoplevelser, og dette unikke potentiale bør udnyttes i en fremtidig byudvikling i Randers.

POTENTIALERNE

Identiteten i byen er i vid udstrækning defineret ved byens placering langs vandet i åen og fjorden, byens historie, den industrielle arv og den kulturelle mangfoldighed. Dette er styrkerne som byudviklingen bør tage udgangspunkt i.

Gudenåens kontakt med Kattegat via Randers Fjord var bestemmen- de for byens oprindelse. Gennem tiderne har vandet været afgørende for byens selvforståelse, og langs bredderne lå en række erhverv og industrier, der brugte vandet som transportvej. Flere af disse virksomheder er forsvundet i takt med samfundets omstilling fra et industrisamfund til et teknologisk videnssamfund, og i dag forbindes vandet særligt med naturoplevelser og havneaktivitet. Flere oplever dog adgangen til vandet og naturen som besværlig og begrænset af dels trafikale barrierer og usammenhængende forbindelser langs og over vandet.

Naturen og vandet er til stede i store mængder i byen – og det er unikt i en by af denne størrelse. Naturen flyder lige igennem, og den kan blive det særlige potentiale som byen kan blive kendt på. Borgerne ønsker at de mange muligheder for forskellige naturoplevelser skal styrkes i byudviklingen, og adgangen til vandet og naturen skal forbedres med f.eks. sammenhængende stiforbindelser til de eksisterende stiforbindelser.

Naturen og vandet skal spille en stor rolle i de nye byudviklingsområder, og de nye boliger og bygninger skal opføres under hensyntagen til de eksisterende kvaliteter i området, som er byens vigtigste varemærke.

Der har altid været vand- og havneaktivitet i Randers. Havneaktiviteterne ligger i dag på Pieren, som er et lukket, terrorsikret område. Af logistiske og økonomiske årsager ønsker havnevirksomhederne at flytte til et område lige sydøst for Pieren. Byen står derfor om nogle år med et meget stort område til byudvikling – meget tæt på midtbyen. Borgerne kan se mange potentialer for byudviklingen af særligt dette område midt i vandet og naturen, og mange nævner, at udviklingen på Pieren skal tage udgangspunkt i stedets identitet. Bydelen bør indrettes til alle aldersgrupper: børnefamilier, unge og ældre, som giver liv på alle tider af dagen.

Byen har en lang erhvervshistorie, hvor man gennem tiderne altid har bygget tæt på vandet, som var transportvejen. Disse erhverv er i dag væk, hvilket betyder, at der er mange ubebyggede arealer til rådighed for byudvikling. Af projektområdets 92 ha ejer Randers Kommune og Randers Havn tilsammen 75 %, hvilket betyder, at der ikke skal erhverves privatejede arealer før byudviklingen kan gå i gang. Dette betyder, at byudviklingsprojektet kan komme flere borgere til gavn hurtigst muligt, men at ”åbningstrækket” for byudviklingen derfor bliver yderst vigtigt for at ”skyde” projektet rigtigt af sted.

Et sidste potentiale, som borgerne ser som noget særligt positivt, er byudviklingsprojektets grundlæggende tanke om at gentænke de investeringer, som er nødvendige for byens fremtid. Et eksempel er Randers Bro, der inden for en årrække skal reoveres. Broen ligger på det sted, hvor det for 1000 år siden var nemmest at krydse Gudenåen, og med den seneste udvidelse i 1960erne er der dele af broen, der behøver reovering. Prisen for lignende reoveringer af tilsvarende broer i Danmark er på ca. 150 mio. kr., hvilket svarer til prisen for en ny bro.

BORGERNES IDÉER ...

HVAD BORGERNE FORTALTE KOMMUNEN

Under arbejdet med inddragelsesprocessen har kommunen indsamlet viden, idéer og forslag til byudviklingsprojektet Byen til Vandet.

Igennem debatter, workshops, dialogmøder og oplæg er der generelt givet udtryk for, hvordan byen burde udvikle sig:

- Alle bør have lov til at være i byen og langs vandet.
- Boliger skal opføres for alle segmenter i samfundet – og for både unge, ældre og børnefamilier – og til priser, der er til at betale.
- Vandet og naturens værdi skal fremhæves – og det er vigtigt at komme tæt på, langs og på tværs af vandet.
- Der skal være grønne områder og vandelementer i hele byen.
- Biler med ærinde i byen skal gives plads, men ellers skal fodgængere, cyklister og offentlig transport prioriteres.
- Det er vigtigt at bevare byens sjæl og at bygge videre på det der allerede er her.
- Vi skal være åbne overfor nye initiativer og idéer som gerne må være skæve.

Mange borgerne mener, at der er brug også for:

- visionære tanker
- viljestyrke - mod og handling
- delprojekter, der skriver sig ind i en større sammenhæng
- noget at komme efter i byrummene for alle aldersgrupper og for alle typer borgere
- fokus på at nogen bærer idéen frem - og nogen andre viderefører den

BYEN SKAL FAVNE VANDET

Borgerne mener generelt, at Randers er og bliver den grønne by ved åen og fjorden. Borgerne ønsker, at byudviklingen skal tage udgangspunkt i at fastholde byens status som en grøn by, hvor sikring af tilgængeligheden til naturen og vandet er i højsædet. Borgerne mener generelt, at vandet skal være en fast del af bylivet og et aktiv for alle.

Områderne omkring vandet skal være levende by- og naturrum, hvor byens udvikling sker i respekt for og i harmoni med vandet og naturen. Vandet skal bringe byen sammen, og vandet skal bruges både ved, i og på. Borgerne ser gerne flere byrum og naturrum langs vandet med stier, grønne områder og kanaler, som vil kunne bidrage til et mere pulserende og aktivt byliv. Borgerne har også fokus på at der laves gode forhold i byrummene for at skabe læ for vind, køling i varmen og beskyttelse i regn og sne.

OG FORSLAG TIL LØSNINGER

GODE FOBINDELSER TIL NATUREN OG VANDET

Flere borgere mener, at byen er fysisk opdelt af dels infrastruktur og dels vandet. Vandet adskiller de nordlige og den sydlige bydele fra hinanden, og vejene skærer gennem byen på tværs som fysiske barrierer. Vandet har historisk set været byens samlende link, men i dag opfattes vandet både som en rekreativ force for byen, men også som et krydsningspunkt, der skal passeres dagligt for nogle.

Flere borgere ønsker, at vandet igen bliver det samlende element i byen, og at der etableres flere let tilgængelige overgange over vandet – både for køretøjer, gående og cyklende. Der skal dog også samtidig være plads til sejlads! En løsningsmulighed er også ikke kun at tænke byen til vandet, men også vandet til byen. Mange borgere finder det yderst inspirerende hvis der med f.eks. lukningen af Havnegade kunne gives mulighed for at bringe vandet ind til byen, og den nederste del af Østervold f.eks. kunne omdannes til café- og restaurationsområde omkring en kanal a la Nyhavn eller Århus Å.

EN BY MIDT I OG I PAGT MED NATUREN

Borgerne mener generelt, at byudviklingsprojektet skal bygge videre på byens rige traditioner for meget natur og vand, der flyder lige gennem byen. Naturen skal spille en stor rolle, når byrum og værerum etableres, og når et område klimatilpasses skal naturens elementer så vidt muligt tænkes ind. Dette vil være med til at hæve byens tiltrækningskraft for både tilflyttere, men også besøgende og turister.

Naturen skal give byen et ry som en frodig, grøn by med mulighed for at bo og arbejde lige midt i naturen og ved vandet. Det er netop naturen som giver mulighed for at bygge boliger med attraktiv beliggenhed – men også til en pris der er til at betale i forhold til Aarhus og Aalborg.

Flere borgere har forespurgt mulighed for at undersøge potentialerne for at anlægge Engbroen som tunnel under Gudenåen, så man på denne måde mindsker påvirkningen på naturen mest muligt.

MULIGHEDER FOR ATTRAKTIVE BYRUM I FORBINDELSE MED KLIMATILPASNING

Nærheden til vandet er et aktiv for Randers, men det repræsenterer også en udfordring for byen – både nu og i fremtiden. Flere borgere har oplevet oversvømmelser i deres nærområde og forstår derfor udfordringerne. Hovedparten af borgerne finder det derfor meget interessant at klimatilpasningen opfattes som en mulighed for at sammentænke nødvendige investeringer med muligheden for at udvikle byens forbindelser til vandet og skabe interessante byrum, der bringer byen tættere på vandet. Borgerne ser mange muligheder i at se klimatilpasningen som drivkraften i byens forbindelser til vandet.

At anvende det nordlige havnebassin til et regnvandsbassin ved at anlægge sluseløsninger finder borgerne generelt yderst interessant. Et kontrolleret vandspejl i det nordlige havnebassin kan klimasikre store dele af midtbyen mod stormflod samt være et regnvandsbassin ved store regnskyl – og i det daglige vil ophold langs bassinet kunne foregå helt tæt på vandet. Med en åbning til Gudenåens ferskvand forventes det, at havvandskvaliteten kan blive forbedret.

Tilpasningerne kan udformes forskelligt alt efter hvilket sted i byen der skal sikres. Enkelte borgere foreslår, at der udarbejdes en slags "værktøjskasse", der indeholder forskellige strategier for klimatilpasning afhængig af, hvor de områder, der skal klimasikres, er placeret og hvad området skal indeholde i fremtiden. naturen mv. vil være yderste interessant.

FRA DOMINERENDE TRAFIK TIL GODE FORBINDELSER FOR ALLE

Mange borgere ønsker en løsning på dels at øge kapaciteten på vejene i byen og dels at reducere trængslen på vejene med køretøjer, der ikke har ærinde i midtbyen. Borgere ser derfor nye broforbindelser som løftestangen for den nye byudvikling. Borgerne ser gerne, at byen forbindes af 2 nye overgange, så presset på den ene nuværende bro lettes og en forestående renovering af Randers Bro udskydes. De nye broer ses som en del af byens sammenhængende struktur, der skaber nye vigtige forbindelser i byen. Mange borgere ser et stort potentiale i at forlænge den uafsluttede Ringboulevard for at skabe en ny "ydre" ringvej omkring midtbyen.

Hovedparten af borgerne finder endvidere et særligt potentiale i ikke kun at anvende Randers Bro som den eneste transportvej over vandet

i fremtiden, men at hele eller dele af broen omdannes til et opholdsrum, f.eks. beplantes med træer, fiskested, café eller restaurant – eventuelt i kombination med kollektiv trafik fra Rutebilstationen.

Byen skal være en sammenhængende midtby, hvor det er nemt at bevæge sig rundt til fods og på cykel. Det skal være nemt at finde en parkeringsplads tæt på midtbyen, og bymidten skal altid som en forudsætning være tilgængelig for de handlende, beboerne og besøgende, men den trafik, som ikke har ærinde i byen, kan ledes uden om. Vejtrafikken skal stadig spille en rolle i byen, men tilgængeligheden og anvendeligheden for fodgængere i midtbyen og ved vandet skal stige. De fleste borgere finder det yderst positivt, hvis Havnegade lukkes af for kørende trafik på arealet syd for Østervold, så denne kan forlænges til pladsen på Bolværksgrunden ved det nordlige havnebassin. På denne måde skabes et direkte link mellem midtbyen og vandet, og vandet kan blive en tilgængelig del af midtbyen.

BYEN TIL VANDET FOR ALLE

Borgerne ønsker at der skabes opholdssteder og værerum langs vandet for alle borgere i byen – steder, der er åbne, indbydende og levende året rundt og på alle tider af dagen. Alle bør føle sig velkomne her, være i stand til at tage deres plads, have mulighed for at mødes og føle sig forbundet med byen – så at sige en by for alle.

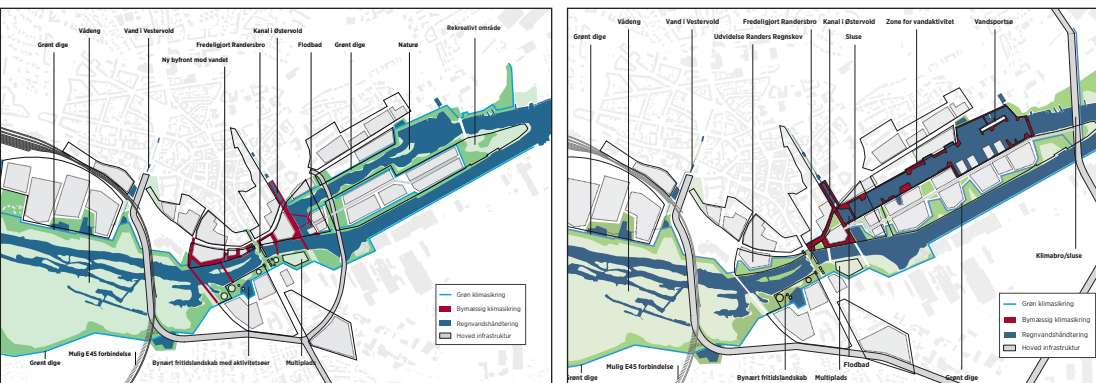
Byudviklingsprojektet bør arbejde for, at alle borgere har mulighed for at leve i Byen til Vandet-området. Området skal blandes socialt, hvilket skaber en varieret by med liv og et bredt fundament for fællesskab. Variationen af boliger kan f.eks. ske gennem forskellige ejerformer, lejemål og boligstørrelser, herunder ungdoms- og ældreboliger samt etageboliger, townhouses eller husbåde - hvilket i planlægningsmæssig henseende kræver nye måder at udvikle på. Projektet skal også understøtte den kommercielle og erhvervs-mæssige udvikling, så flere borgere har mulighed for at arbejde i byen.

Det er under borgerinddragelsen blevet drøftet med borgerne, om det kunne være en løsning at udvikle idéer til planlægningen af byrummene mellem bygningerne – og ikke starte med at planlægge bygningerne først. Dette tager de fleste meget godt imod. Ved at sikre udformningen af byrummene mellem bygningerne kan kommunen være med til at fremme et blandet og varieret byliv i tæt forbindelse og synergi med klimatilpas-

ningen – og dette vil endvidere også støtte op om borgernes ønsker om at skabe så meget offentlig adgang til vandet som muligt. Byrummene skal udformes som fodgængervenlige miljøer med intimitet, sikkerhed og variation, der tager højde for at skabe gode mikroklimaer og aktivitetsmuligheder for alle aldersgrupper – der skal være noget at komme efter. Ved anvendelse af trapper, trin, moler, promenader, pontoner mv. skal vandet gøres tilgængelig for oplevelser i naturen for alle – både unge, ældre – børn og voksne. Borgerne ønsker, at der skal være rige muligheder for en fysisk kontakt til vandet – til at fiske, bade, se på fugle og både eller at tage sig en svømmetur.

Åen og fjorden har formet byen og dens udvikling. Gennem historien har der altid været et tæt forhold mellem byen og vandet med blomstrende handel, erhverv og aktivitet på vandet. Når havneerhvervene på Pieren flytter ud vil det være vigtigt at bibeholde spor af de svundne havnerelaterede aktiviteter, som er et særligt værdilag, der giver karakter til byen og påvirker byens selvforståelse - og er dermed afgørende også for byens fremtidige identitet. Det er derfor også vigtigt, at der i byudviklingsprojektet tænkes ind, at skibe, både og lignende fortsat skal kunne færdes på vandet, da det er en vigtig del af byens historie, og det har stor betydning for byens identitet og videre udvikling. Skibe, både, kanoer, kajaker mv. giver liv og aktivitet og bibeholder et levende miljø omkring vandet. Derfor skal nye broer tage hensyn til sejlads på vandet, så dette fortsat er muligt.

IKKE ENTYDIGT VALG AF SCENARIO

Borgerne anser samlet set Klimabroen (scenario 4) for den løsning, der er mest fremtidssikret og som umiddelbart løser de fleste udfordringer. Nogle mener dog modsat, at byen ikke kan forvente at udvikle sig ret meget og at Bolværkslinjen (scenario 3) derfor er den rette løsning.

Flere borgere påpeger muligheden for at man efter Forundersøgelsen er blevet klogere på de undersøgte scenarier, og at der kunne være brug for et slags "servicetjek" af, om det er de helt rigtige broforbindelser, der er undersøgt. Flere nævner muligheden for at undersøge enten kombinationsmuligheder mellem scenarierne, muligheder for tunneller i stedet for broer samt variationer af broforbindelsernes placeringer i Forundersøgelsen, f.eks. om Klimabroen kunne flyttes længere mod vest for at sikre eksistensen af hovedparten af lystbådehavnen. Flere nævner endvidere bekymringer om den fremtidige trafikale adgang til midtbyen, hvis der etablering en broforbindelse for enden af Pieren.

FRA VISION TIL HANDLING

Der er en udbredt enighed blandt borgerne om hvilken type by, de ønsker Randers skal være. De adspurgte borgere, deltagere til dialogmøder og de interviewede aktører og interessenter peger alle på, at det næsten er lige meget hvilket scenarie der vælges – bare der tages en beslutning om at gøre noget. Borgerne ønsker over en bred kam et politisk lederskab, der tager vare på byens fremtid, og sikrer tilstrækkelig trafikale fremkommelighed og klimatilpasning af byen som to overordnede parametre.

Ønsket er alt overvejende at byen gøres attraktiv for nye tilflyttere og for nye virksomheder. Byen skal tiltrække sig opmærksomhed og interesse for at være en god bosætningsby lige midt i naturen og med alle de bymæssige goder, som byen allerede tilbyder og har til rådighed. Planlægningen skal være langsigtet, men med det rette åbningstræk vil byen på forholdsvis kort sigt kunne markere sig som en by, der er værd at satse på. Borgerne finder det af særlig vigtighed, at der ikke bygges "for dyrt" og at der skabes plads til alle befolkningsgrupper.

Flere borgere bemærker, at det er vigtigt at skabe en fremtidssikret byudvikling, hvor der ikke er taget stilling til alle detaljerne i 2016, hvis området først bebygges og tages i brug i 2046. Der skal skabes en robust plan, der ikke løser alt på samme tid, men efterlader beslutninger og stillingtagen til delområder til fremtidige borgere og byråd. Vi skal hele tiden lære af processen og tilpasse byudviklingen, så den følger med tiden og skaber den bedst mulige by for de nuværende og de fremtidige borgere i Randers.

SAMMENFATNING AF BORGERNES LØSNINGER

Biler med ærinde i byen skal gives plads, men ellers skal fodgængere, cyklister og offentlig transport prioriteres

Gode forbindelser til vandet og naturen

Randers Bro til ophold og kollektiv trafik

Vandet og naturens værdi skal fremhæves – og det er vigtigt at komme tæt på, langs og på tværs af vandet

Der skal være grønne områder og vandelementer i hele byen

RANDERS SOM ATTRAKTIV OPLEVELSES- OG BOSÆTNINGSBY I NATUREN

Lukning af Havnegade for at få vandet til byen på Østervold

Urbane bomiljøer for alle – unge, ældre og børnefamilier lige midt i naturen – og til priser, der er til at betale

Det er vigtigt at bevare byens sjæl og at bygge videre på det der allerede er her

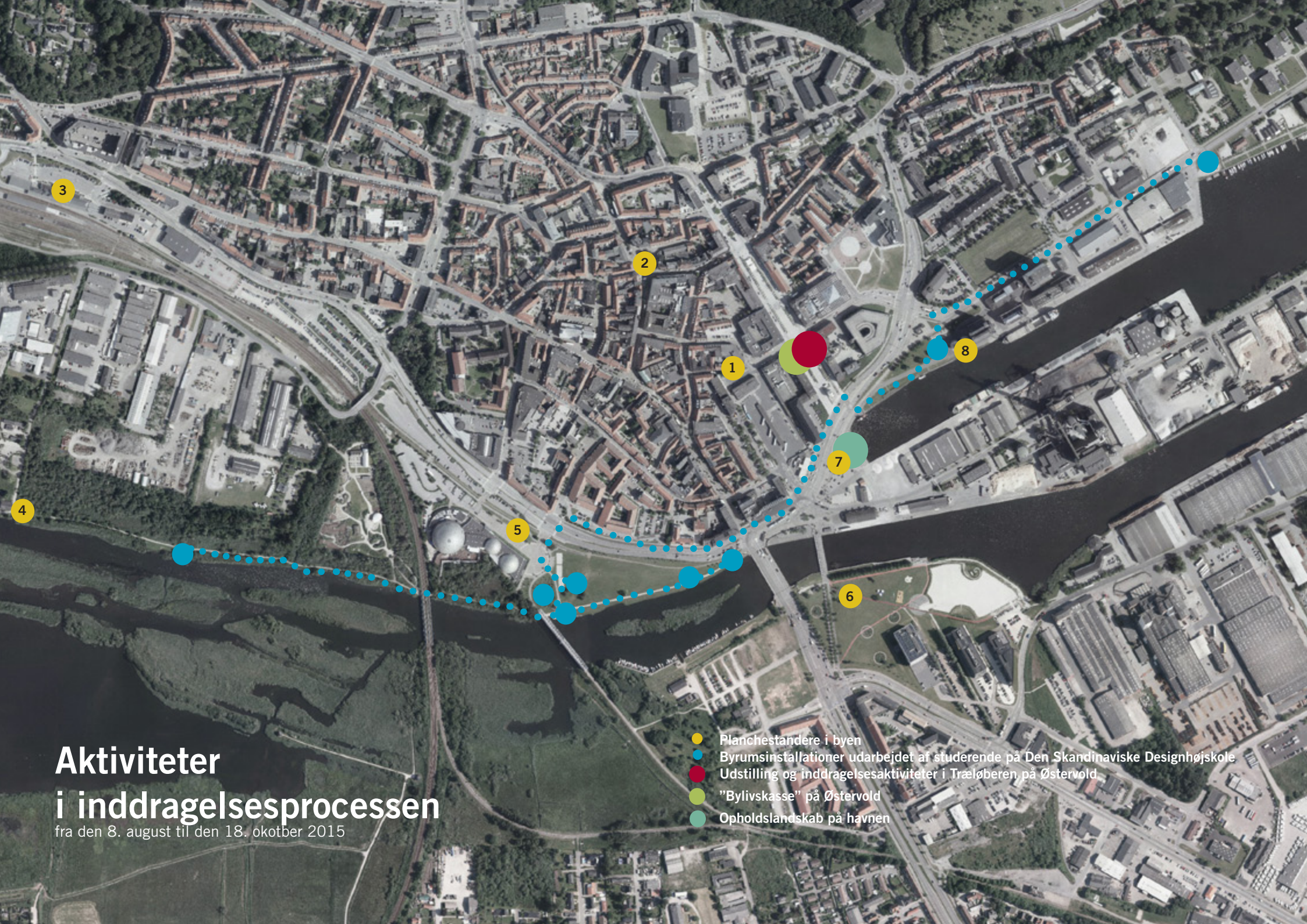
En by for alle borgere med mulighed for ophold ved vandet

Vi skal være åbne overfor nye initiativer og idéer som gerne må være skæve

Aktiviteter i inddragelsesprocessen

fra den 8. august til den 18. oktober 2015

- Planchestandere i byen
- Byrumsinstallationer udarbejdet af studerende på Den Skandinaviske Designhøjskole
- Udstilling og inddragelsesaktiviteter i Træløberen på Østervold
- "Bylivskasse" på Østervold
- Opholdslandskab på havnen

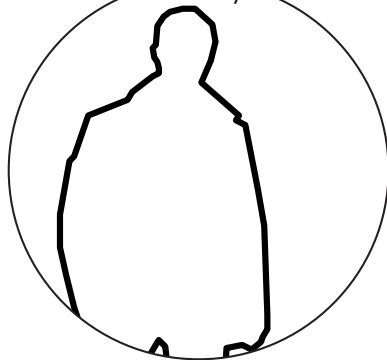

BORGERINDDRAGELSEN ORDET ER DIT!

”

... MEN NU HVOR DER OGSÅ ER GODE TILTAG I STØBESKEEN, SKAL BYRÅDET DA OGSÅ ROSES ... FOR GODE HENSIGTER, OG FORHÅBENTLIG VIL DE DENNE GANG LYTTE TIL BORGERNE ... JEG HAR LÆST (NOGET AF) FORUNDERSØGELSEN TIL ”BYEN TIL VANDET”, OG DET SER SPÆNDENDE UD.”

POUL RUBACH, MAIL

”

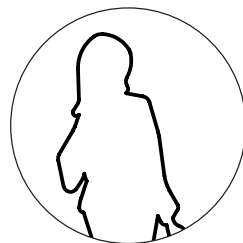
DET ER SUPERSPÆNDENDE - TÆNK HVIS DET BLEV TIL VIRKELIGHED. VI HÅBER DET BEDSTE ... BYEN SKAL VÆRE PÆNERE OG HAVE ET BEDRE RY”

BORGER I TRÆLØBEREN

I de følgende afsnit gives et overblik af borgerinddragelsens delelementer med resuméer af de enkelte tiltag i processen samt en visuel dokumentation i form af fotos.

For at sikre en god proces har det været en vigtig præmis, at der har været afsat tilstrækkelig tid til rådighed for at indgå i dialogen med borgerne, aktørerne og interessenterne. Når dialogen ikke forceres, og der gives god tid til at dele viden, at lytte og blive klogere, er håbet at den videre proces for byudviklingsprojektet er sikret en god start. Ikke alle vil være enige i det endelige valg af scenarie, men der er givet mulighed for, at byrådet kan tilpasse projektet til borgernes ønsker så vidt muligt.

Målet med borgerinddragelsen har været at sikre en god proces, hvor alle har kunnet komme til orde på flere forskellige platforme, og der er gjort en særlig indsats for at få input og deltagelse fra relevante grupper af borgere. Processen er således undervejs blevet tilrettet f.eks. for at finde frem til de relevante grupper, der hvor vi kunne møde dem, når det var svært at få tilmeldinger til nogle af dialogmøderne.

”

... HVOR ER DET SPÆN-
DENDE - TÆNKT HVIS DET
BLIVER TIL VIRKELIGHED.”

BESØGENDE I TRÆLØBEREN

UDSTILLING OG DEBAT I TRÆLØBEREN PÅ ØSTERVOLD

I inddragelsesprocessen blev det prioriteret højt at kommunen har været til stede i byens rum. I Træløberen nederst på Østervold var der en udstilling, hvor ud fra kommunen kunne indgå i dialog og debat med borgerne - og ikke mindst uddele viden om byudviklingsprojektet i form af en snak og en pixi-udgave af Forundersøgelsen Byen til Vandet.

Udstillingen åbnede lørdag den 8. august 2015 - den første lørdag i RandersUgen. Kommunen har været tilstede hele RandersUgen i Træløberen, og herefter var der åbent hver onsdag samt efter aftale. Udstillingen og muligheden for debat og dialog med kommunen afsluttedes lørdag den 17. oktober 2015.

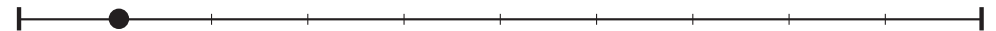
Det estimeres, at der i hele inddragelsesprocessen har været ca. 700 besøgende i Træløberen, og at der i perioden er blevet uddelt ca. 1.500 pixi-udgaver af Forundersøgelsen Byen til Vandet.

Da debatten i Træløberen ikke har indeholdt skriftlige bidrag, men primært har bestået af dialog med de besøgende, har kommunen med stort fokus på en objektiv tilgang forsøgt at opsamle borgernes bemærkninger, forslag og input gennem de citater, som er vist på side 39 samt den estimerede opsamling til højre.

ESTIMERET OPSAMLING PÅ ADSPURGTE BESØGENDE I TRÆLØBEREN I PERIODEN 8. AUGUST TIL 17. OKTOBER

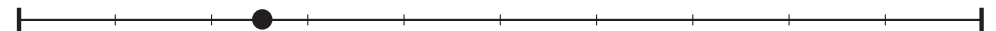
Har du hørt om byrådets vision om at forbinde byen med vandet?

Ja (90 %) (10 %) Nej

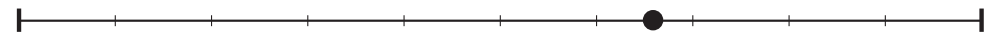
Hvad ser du som den største udfordring i Randers?

Trafik-trængsel (75 %) (25 %) Klimaændringer

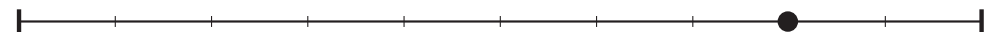
Hvad synes du er det vigtigste fokus Randers skal have i fremtiden?

Naturen (35 %) (65 %) Byudviklingen

Hvilke nye broforbindelser synes du kunne skabe de bedste muligheder for Randers i fremtiden?

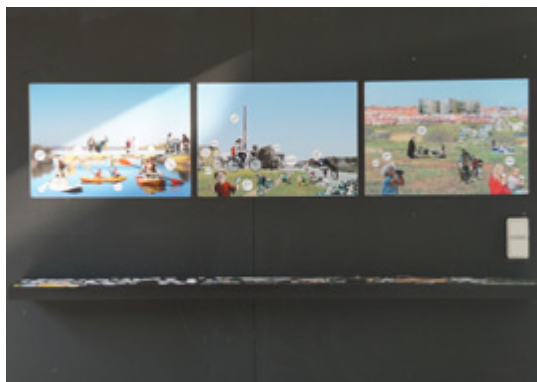
Bolværkslinjen/Engbroen (20 %) (80 %) Klimabroen/Engbroen

FREMTIDSCOLLAGER LAVET AF BESØGENDE I TRÆLØBEREN

FREMTIDSDRØMME SKREVET AF BESØGENDE I TRÆLØBEREN

ORDET ER DIT

Jeg drømmer om...

FLERE BROER.

SKOV NED TIL FJORDEN.

Bedre infrastruktur

Vandfronten udbygget

Dyrepark langs åen.

ORDET ER DIT

Jeg drømmer om...

ET HAVNEBAD

Ja! ET HAVNEBAD

Møderhøj / Nord for Røds.
Hæderhøj / Hædervej

ORDET ER DIT

Jeg drømmer om...

FRILUFTSBAD/SOPPEBASSIN

Legeplads

byen

Bevarelse af Sivskoven og dens vilde natur

At Havneområdet bliver en del af byen

ORDET ER DIT

Jeg drømmer om...

at få en etabel. helima-

broen - hurtigst muligt

ORDET ER DIT

Jeg drømmer om...

Caféliv på havnen ☺

EN PARK

DEBAT I TRÆLØBEREN PÅ ØSTERVOLD

Citater fra Træløberen i perioden 8. august til 17. oktober 2015

”Jeg synes det er genialt, hvis der kunne komme noget mere vand og grønt i midtbyen, men det kan man jo ikke i dag med alt den trafik.”

”Det internationale marked virkede rigtigt godt, måske kan vi få noget mere permanent.”

”Det der med en park på Randers Bro – det er da lige det vi mangler.”

”Hvorfor fjerne trafikken fra Randers Bro – der skal vel først findes ud af hvor trafikanterne skal hen før nye broer bygges!”

”Hold trafikken ude af midtbyen – og lad gågaden i fred for biler.”

”Alle tiders idéer til udvikling.” – genganger i Træløberen efter nærmere læsning af pixifolderen

”Vorup Enge er helt UNIKT!! Naturområdet bør friholdes for en trafikeret vej.”

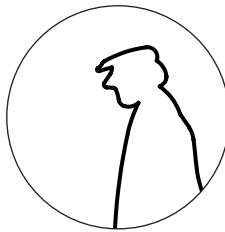
”Det bliver jo aldrig til noget – snak, snak, snak og ingen handling – jeg tror ikke på det før jeg ser det.”

”Ikke flere prestigeprojekter, tak – men at få mere for de penge vi i forvejen skal bruge på trafik (-afvikling og -renoveringer) og klima (-tilpasning), det giver rigtig meget mening.”

”Randers er langt bagefter andre byer – der skal ske noget nu!”

”Skide god idé med Klimabroen – vi vil ha’ byen til vandet og mere byliv.”

”Engbroens tilkobling til Aarhusvej vil gøre området (det nordlige Vorup) meget støjbelastet af den nye vej.”

”Bolværkslinjen løser ingenting – Rosenørnsgade er stadig en prop.”

”Jeg ønsker mig en husbåd lige ved Randers Bro med pelargonier på taget.”

”Jeg ønsker mig et havnebad.”

”Hvis I ikke gør noget, lukker I byen.”

”Engbroen og tilkørslen til E45 er en skændsel mod naturen – det må I ikke gøre. Hvad er vigtigst: Trafikken eller naturen?”

”Det værste der kan ske er en zigzag-kurs – beslut noget nu!”

”Vi har brug for en helhedsløsning – ikke flere små projekter rundt omkring.”

”Klimabroens scenarie virker hyggeligst med flest muligheder for byen.”

”Klimabroen er mest fremtidssikret.”

”Det vigtigste for at bringe byen til vandet er at lukke Havnegade.”

”Det ville være alletiders med et havnebad – det mangler vi.”

”Bolværkslinjen ”flytter” problemet som vi har med Havnegade i dag til Rosenørnsgade og rundkørslen ved Politistationen.”

”Jeg ønsker mig opholdsmuligheder ved vandet hvor man ikke behøves at betale for at være.”

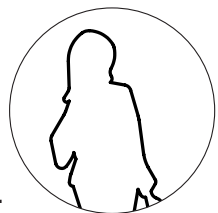
”Der er så mange der er utilfredse med Østervold – det vil være fantastisk hvis der kom noget vand og mere liv i stedet for.”

”Det er superspændende – tænk hvis det blev til virkelighed. Vi håber det bedste.”

”Dejligt hvis der kommer udvikling i byen. Byen skal være pænere og have et bedre ry.”

”Byen forfalder og de unge tager væk – der skal ske noget.”

”Der er totalt kaos i trafikken i dag – der SKAL findes en løsning. Klimabroen er smart tænkt.”

BYLIVSKASSE PÅ ØSTERVOLD OG OPHOLDSLANSKAB PÅ HAVNEN

BYLIVSKASSEN PÅ ØSTERVOLD

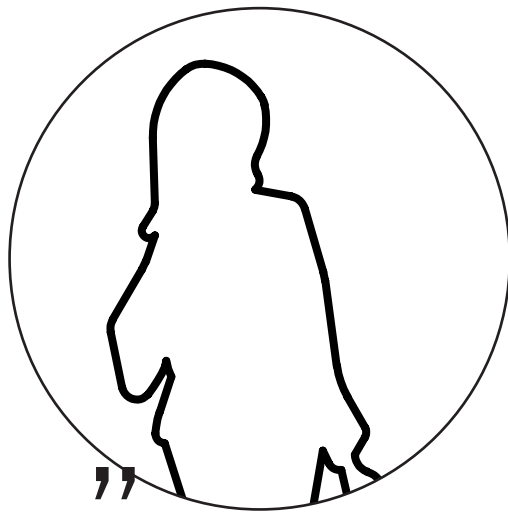
Det at tage ophold på en plads med meget vind kræver nye byrumselementer, der skærmer for vinden, og som samtidigt føles rare at være i. Planterne i spiller her en stor rolle, da de både skærmer for vinden, men også gør det muligt at flere forskellige borgersegmenter kan opholde sig samme sted på samme tid.

Planterne har endvidere skabt grobund for muligheden for i stor stil at spotte sommerfugle og bier på et sted i byen, hvor disse arter normalt ikke findes i dag. "Bylivskassen" er således et godt eksempel på hvordan der i områder med vind kan skabes nye mikroklimaer, hvori det er rart at opholde sig.

OPHOLDSLANSKAB PÅ HAVNEN

Der er endvidere opført et midlertidigt opholdslandskab ved det nordlige havnebassin i sigtelinjen mod Østervold. Formålet har været at sætte fokus på et særligt område i byen, som indeholder mange oplevelsesrige elementer ved vandet med udsigt til både havne aktiviteterne på pieren, sejlskade og lystfiskere.

Støjklimate i området er dog stærkt påvirket af den konstante mængde af trafik på Havnegade, som måske er årsagen til, at opholdslandskabet ikke er blevet anvendt i det omfang, som herlighedselementerne skulle give grobund for. Det er så at sige ikke behageligt at tage ophold ved vandet på dette sted i dag, og derfor fravælges området, selv om der i forvejen er opstillet bænke og etableret beplantning. Der er ikke i borgerinddragelsen indkommet bemærkninger om opholdslandskabet, så det er ikke muligt at vurdere, som den midlertidige funktion har haft en indvirkning på mulighed for ophold ved vandet.

” JA, LAD DEN (BYLIVSKASSEN) ENDELIG BLIVE STÅENDE. DET KUNNE MED GARANTI SKABE MERE LIV I GADEN.”

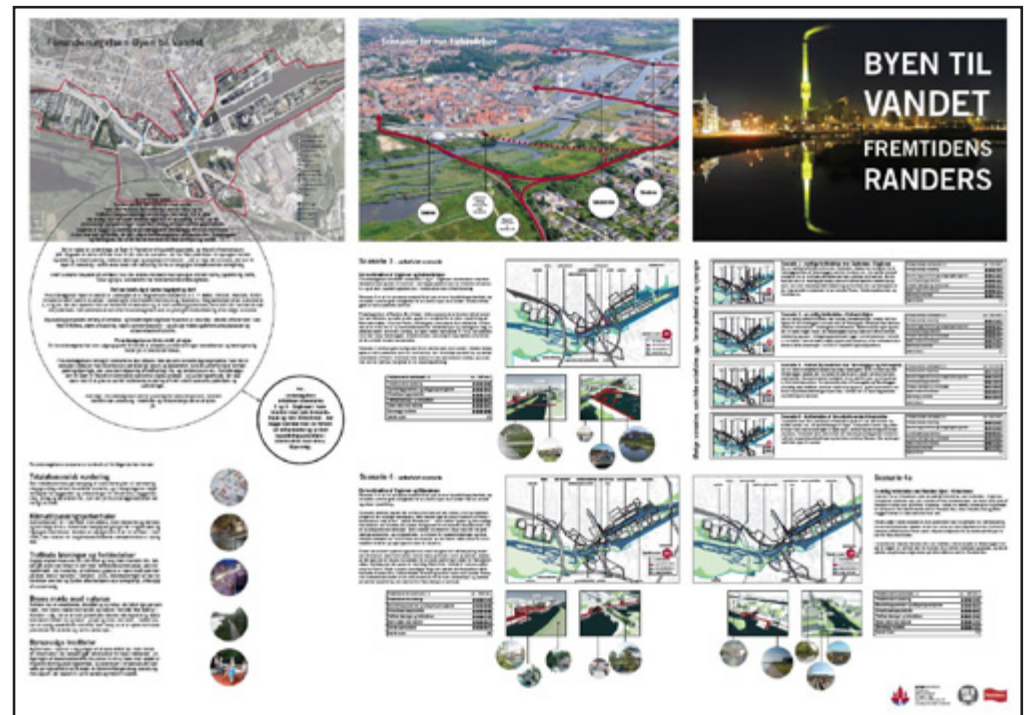
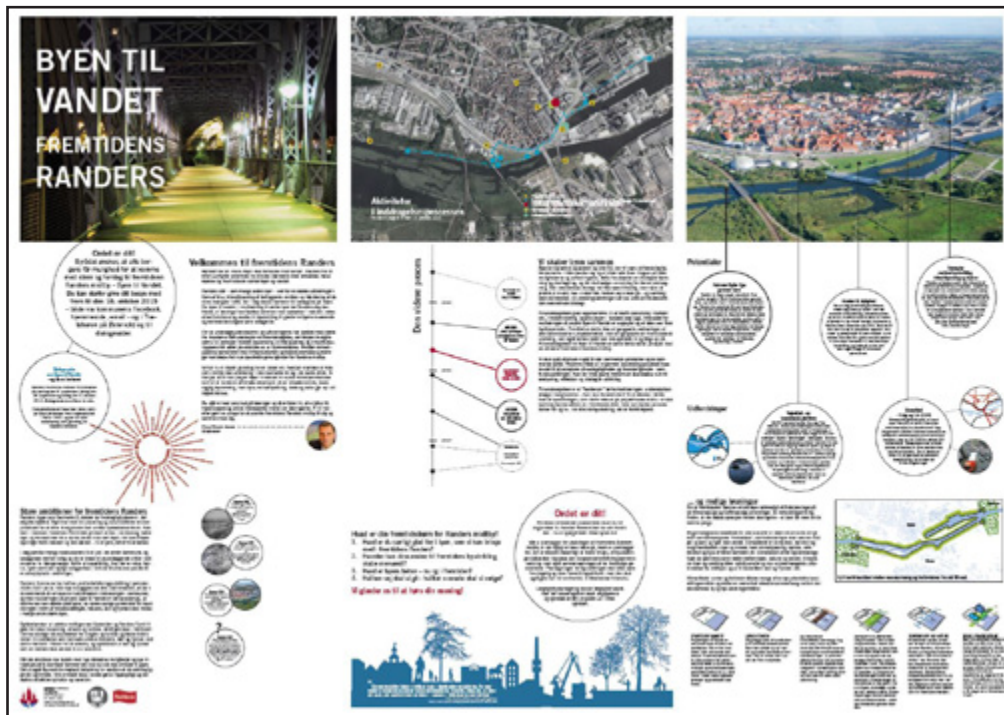
ANNETTE SCHØLER, FACEBOOK

INFOSTANDERE I BYEN OG UDSTILLING PÅ ØSTERVOLD

Infostandere i et vejrbestandigt materiale blev opsat 8 steder i midtbyen, herunder på Rådhusstorvet, Dytmærskens, ved stationen og ved det nordlige havnebassin. Infostanderne har indeholdt oplysninger fra pixi-udgaven af Forundersøgelsen Byen til Vandet, og oplysningerne om byudviklingsprojektet har på denne måde været tilgængelige hele døgnet – alle ugens dage fra lørdag 8. august til søndag den 18. oktober 2015. Infostanderens layout kan ses nedenfor på denne side.

I Træløberen på Østervold blev plancherne i udstillingen tryk med oplysninger på begge sider, så udstillingen også var tilgængelig for borgerne uden for åbningstiderne i Træløberen. Ud fra antallet af besøgende uden for Træløberen i åbningstiden estimeres det, at ca. 2000 forbigående har set og læst udstillingen udefra.

BYVANDRING

Der har i inddragelsesprocessen været afholdt byvandring, hvor Forundersøgelsens scenarier, potentialer og udfordringer er blevet præsenteret.

I forbindelse med dialogmødet for seniorer den 6. september 2015 blev deltagerne taget på byvandring til havnearealerne over vandet til Tronholmen, hvor de enkelte scenariers muligheder blev diskuteret. Ved at være fysisk til stede i området under diskussionen, så nogle deltagere anderledes på området, som de ikke havde lagt mærke til tidligere. Samtidig blev det tydeligt at deltagernes oplevelse af vandets påvirkning på livet i Randers er et vigtigt fokus for byudviklingsprojektet fremover.

I forbindelse med Arkitekturens Dag den 1. oktober 2015 inviterede kommunen til byvandring og et oplæg om byudviklingsprojektet i Træløberen. Efter oplægget fulgte en vandring langs Gudenåen over den Blå Bro videre til Havnen med fokus på mulighederne for fremtidens Randers.

DIALOGMØDE SENIOR I FREMTIDENS RANDERS

HVOR OG HVORNÅR?
D. 6. SEPTEMBER KL. 10-15
PÅ VIA /JENS OTTO KRAGS PLADS

VIND BILLETTER TIL
RANDERS REVYEN

Tilmeld dig dialogmødet om Byen til Vandet – Fremtidens Randers inden d. 3. september og giv dit besyv med omkring udviklingen af Randers midtby, og hvordan vi opfylder byrådets vision om at få Byen til vandet.

Vi skal se på Byen til Vandet ud fra seniorernes perspektiv – hvordan skal det være at være senior i fremtidens Randers? Der vil både være oplæg og forskellige aktiviteter der skal hjælpe os til at komme tættere på hvordan vi får byen til vandet.

Vi giver frokost til alle tilmeldte og på dagen trækker vi lod blandt alle deltagere om 2 billetter til Randers Revyen.

FORHINDRET?
Vi har holder to dialog-
møder mere:
D. 19. september -
Børnefamilier i fremtidens Randers
D. 3. oktober -
Børn og unge i Fremtidens Randers

Tilmeld dig til debatmødet senest 3/9 på
BYENTILVANDET@RANDERS.DK

DIALOGMØDE 1: SENIORER

KORT RESUMÉ AF DIALOGEN PÅ MØDET

Seniorerne var alle enige om, at det er vigtigt, at der snart sker noget i Randers. Trafikken opleves som barrierer, og deltagerne på mødet ønsker, at der kommer styr på infrastrukturen, der ligger lige midt i vandet, naturen og byen. Nogle sagde: "Lav broerne, så skal der nok ske byudvikling!". Løsningen af trafikken er løftestangen for byudviklingen, som kan komme hele kommunen til gode – også i de små landsbyer – hvis der skabes vækst i hovedbyen.

Deltagerne er åbne over for mere byggeri i nærhed til vandet, og særligt nævnes mulighederne for café- og restaurationsliv i bunden af Østervold og plejehjem på pieren. Deltagerne ser dog også helst, at der ikke sker en privatisering af havnefronten. Flere spørger indtil, om det er overvejet at undersøge tunnelloøsninger i stedet for broer af hensyn til naturen.

Det var under dialogen ikke entydigt, hvilket scenarie deltagerne synes bedst om. Nogle havde præferencer for Klimabro-scenariet, mens andre mente, at scenariet med Bolværkslinjen er bedst og billigst. Andre mente, at man med Bolværkslinje-scenariet kommer i gang, men ikke i mål, da det svarer til at flytte Randers Bro mod øst og da trafikken i rundkørslen ved politistationen bliver ikke løst. Til Klimabro-scenariet var bemærkningerne, at scenariet løser mange problemer og at man ikke skal starte med at tænke småt. Omvendt mener andre, at det bliver sværere at komme ind til midtbyen, og at man lige så godt kan anlægge en tunnel under fjorden længere mod øst i stedet.

Der var dog bred enighed om, at kommunen må investere og at byrådet må prioritere og være enige om en retning. "Ikke mere snak – mere handling." Byrådet må ikke være bange for at investere i byens fremtid og dermed i byudviklingsprojektet, og deltagerne ønsker, at byrådet tænker langsigtet og visionært.

OPSAMLING AF ØVELSER

Til workshoppen blev de fremmødte bedt om at deltage i 2 øvelser. Den første øvelse gik ud på at prioritere forundersøgelsens temaer, naturhensyn, klimatilpasning, byudvikling og infrastruktur. Der var stor uenighed om hvilken kategori der var mest presserende at lægge midler i at forbedre – nogle mente at infrastrukturen i midtbyen var det største problem, andre mente at man skulle prioritere byudvikling. Meget få fokuserede på klimatilpasning. Øvelsen fremhævede, hvilke temaer som ligger folk nærmest, og klimatilpasning er noget alle er enige om er vigtigt (et konsensus-tema) selvom det ikke er klimatilpasning, som ligger tættest på hjertet, når udviklingen af Randers skal diskuteres.

En anden øvelse tog udgangspunkt i den amerikanske by-sociolog Kevin Lynch forståelse af menneskers mentale oplevelse af byers anatomi, og hvordan deres oplevelse af grænser, veje, knudepunkter, mødesteder, landemærker og distrikter er elementer i deres mentale kortlægning af byen. Deltagerne blev i grupper bedt om at definere, hvad de oplevede som grænser, som mødesteder og landemærker i Randers, og efterfølgende blev de bedt om at definere, hvilke steder de ønskede at kunne opholde sig i fremtiden.

I alle grupper blev Havnegade og Tørvebryggen påpeget som en grænse, der skilte byen fra vandet, og som var svær at krydse. Randers Bro er en grænse for både fodgængere, cykelister og for bilister. Også Østervold bliver oplevet som en grænse og bilerne forhindrer at potentialet i Østervold bliver forløst.

I fremtidens Randers ønsker deltagerne sig bl.a. cykelstier og løberuter langs Gudenåens vestlige og industriprægede bredder, at Brotoften kunne blive et nyt opholdssted, adgang til Pieren, at fiskebroerne skal forbedres og sættes i stand, vandposter og offentlige toiletter, revitalisering af Skovbakken – og et koncertsted her, café og mødesteder i Vorup Enge, aktiviteter der relaterer sig til vand i havnebassinet og fortsat adgang for skibe til havnen.

I frokostpausen blev deltagerne spurgt, om de ville deltage i en lille konkurrence ved at svare på 4 spørgsmål. Svarene på spørgsmål følger her i vilkårlig rækkefølge:

Hvad er du særligt glad for, som vi skal bringe med i fremtidens Randers?

- "Naturen – åen, fjorden og parkerne"
- "Åbne byen mere mod vandet – flere gå- og cykelstier skaber liv ved vandet"
- "Mulighed for adgang til vandet"
- "Gudenåens mange muligheder for naturoplevelser"
- "Naturen, de grønne områder, vandet"
- "Tiltrække flere købedygtige borgere"
- "Byens hyggelige centrum"
- "Det er vigtigt at bevare den natur vi har i og omkring Randers"
- "Bedre udnyttelse af naturen i bymidten"
- "Grønne områder"
- "At byen flyttes ned til Vandet"
- "Kultur og kunst må stadig fremmes i Randers"
- "Kulturhuset"
- "Mere åbenhed mod å og fjord"
- "Middelalderbyen"
- "Den pragtfulde natur tæt på byen skal sikres"

Hvordan kan dine ønsker og behov skabe merværdi?

- "Naturoplevelserne er gode for psyken og stressniveauet"
- "Flere får lyst til at bosætte sig i en smuk by med natur og aktiviteter"
- "Gode busforbindelser"
- "Naturoplevelser er gode for sjælen"
- "Skønheden og naturen giver den største merværdi"
- "Skabe byudvikling og bedre infrastruktur"
- "Udvikle omkring Østervold"
- "Tiltrække nye borgere"
- "Jeg vil gerne have mere "liv" og måske cafémiljø på Østervold"
- "Bedre sammenhæng mellem kultur og fritid"
- "Tiltrække nye borgere"
- "At trafikproblemerne løses"
- "Kunst og kultur vil bidrage til merværdi i byen"
- "Tiltrække nye borgere"

Hvad er byens behov – nu og i fremtiden?

- "Tænk på miljøet"
- "Boliger med udsigt til vand"
- "Klimasikring"
- "Billige boliger og miljøvenligt byggeri"
- "At kunne tiltrække og fastholde indbyggere"
- "At Randers bliver et attraktivt sted at bo for alle aldersgrupper"
- "Bevar sjælen i byen"
- "Flere boliger i bymidten"
- "At være og forblive en spændende og tiltrækkende by"
- "Bosætningspolitik i Randers, både midtby og periferi"
- "Behov for at få tomme erhvervslokaler (Junckers bygninger, Kjær Andersen Huset, Chr. Rasmussen bygningen) gjort til lejligheder og skabe mere liv i midtbyen – muligheden er der"
- "Udvikle med respekt for dem, som skal bo her"
- "Bedre infrastruktur"
- "Det er vigtigt at busserne kører i byen også om aftenen"
- "Attraktive boliger mod vandet og en bymidte der skaber tilflytning og værdi"
- "Dyrk fortællingen om det som gør os unikke"
- "Bedre infrastruktur"
- "At tilflyttere finder byen attraktiv"
- "Man skal være konsekvente når der laves lokalplaner. Der skal fastlægges en generel byggelinje for boligbebyggelser ved vandet, så et rimeligt friområde til borgere sikres ved vandet. Der må ikke begås samme fejl som i andre kommuner"
- "Der er behov for plejehjemspladser for stadig flere demente"
- "Som senior har vi brug for mange flere busser – også afgang søn- og helligdage"
- "Busser! Busser! Busser!"
- "Bedre infrastruktur"
- "Et enigt konstruktivt arbejdende byråd"

Hvilken vej skal vi gå – hvilket scenarier skal vi vælge?

- "Naturen og klimasikring først – så følger resten"
- "Integrere Pieren i byen med bolig- og rekreativt område"
- "Start med at pille fliserne op på kørebanerne på Østervold og erstat med hvid asfalt grundet sikkerhed for cykelister"
- "Bedre infrastruktur og bedre adgang til naturen"
- "Infrastrukturen og de trafikale opgaver skal prioriteres højest"
- "Trafik væk fra broen og Tørvebyggen"
- "Vi skal have den tunge trafik væk fra byen"
- "En solid ringvej skaber frirum i bymidten"

”
SØRG FOR AT ØKO-
NOMIEN HOLDER - OG AT
DER KOMMER MEGET UD
AF INVESTERINGERNE”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDET

DIALOGMØDE BØRNEFAMILIE I FREMTIDENS RANDERS

HVOR OG HVORNÅR?

D. 19. SEPTEMBER KL. 10-15
PÅ RANDERS BIBLIOTEK

Tilmeld dig dialogmødet om Byen til Vandet – Fremtidens Randers inden d. 16. september og tilbring nogle sjove og spændende timer hvor vi lader drømmene flyde.

Vi skal se på Byen til Vandet ud fra børnefamiliens perspektiv – hvilke tilbud skal der være til fremtidens børnefamilie i Randers? Der vil være oplæg og forskellige aktiviteter for både børn og voksne, der skal hjælpe os til at komme tættere på, hvordan vi får byen til vandet.

Vi giver frokost til alle tilmeldte, og på dagen trækker vi lod blandt alle deltagere om billetter til Randers Regnskov for 2 voksne og 2 børn.

VIND BILLETTER TIL
RANDERS REGSKOV

Tilmeld dig til debatmødet senest 16/9 på
BYENTILVANDET@RANDERS.DK

BYG
FREMTIDENS
RANDERS
I SAND

FORHINDRET?
Vi holder et
dialogmøde mere:
D. 3. oktober -
Børn og unge i
Fremtidens Randers

BYEN
TIL
VANDET

 Vi har holdt møder for at høre borgerne, hvordan de mener, projektet skal forny byen. Vi har allerede snakket med ældre og unge borgere, men vi mangler at høre børnefamilierne. Og så tænkte vi, at det var oplagt mulighed at tage med til loppemarkedet i dag for at møde børnefamilierne.

NIROGINI-SOFIE VISWALIGAM, der på kommunens vegne spurgte gæsterne på loppemarkedet, hvad de mener om projekt »Byen til Vandet«

Randers Amtsavis
mandag den 19. oktober 2015

DIALOGMØDE 2: BØRNEFAMILIER

KORT RESUMÉ AF DIALOGEN PÅ MØDET

Selv om der var 20 tilmeldte deltagere mødte kun 2 deltager frem til mødet. På grund af det lave deltagerantal blev programmet ændret fra et 5 timers dialogmøde med øvelser og byvandring til et kort oplæg og en efterfølgende fri snak. De fremmødtes motivation for at deltage var dels politisk interesse og ønske om information, dels generel interesse for, hvad der foregår i Randers.

Den frie snak havde mest karakter af et interview, hvor deltagerne bl.a. blev spurgt til hvad der for dem er godt ved at bo i Randers og hvad der er vigtigt at have fokus i fremtiden. **Af væsentlige punkter kan nævnes:**

- Trygge veje - specielt skoleveje
- Et forbedret erhvervs klima/forhold, for at tiltrække og fastholde borgere
- Udviklingsmuligheder både socialt, intellektuelt og jobmæssigt
- Et miljø man kan spejle sig i – også når man er højere uddannet

Byen skal udvikle sig og der skal skabes mødesteder i form af:

- Naturen er en del af byen og tilgængelig
- Cafemiljø, gode butikker, naturoplevelser langs Gudenåen
- Kulturen er vigtig
- Gode skoler
- Opmærksomhed på midtbyens betydning som handelsby og historisk centrum
- Vi skal være mindst lige så attraktive som Ålborg – derfor kultur, natur, uddannelsesmuligheder og attraktive bosætnings muligheder

Deltagerne blev endvidere spurgt ind til deres præferencer for valg af scenarier. Deltagerne var generelt positive over for udviklingen, men gjorde opmærksom på, at pengene ikke skal gå fra skoler og lignende samt at der skal skabes lokale arbejdspladser. Interessen for løsningserne går primært på at sikre billige, gode boliger, en fortsat afslappet stemning i byen, flere naturskønne områder, gang-og cykel-muligheder, legepladser i byen samt markedsføring af byen – både i forhold til turister og i forhold til tilflyttere. Derimod er der nogen usikkerhed ved at udpege det bedste scenarie.

OPSAMLING PÅ 117 SPØRGESKEMAER FRA RUNDSPØRGE PÅ BØRNELOPPEMARKED LØRDAG DEN 17. OKTOBER

Som supplement til det afholdte dialogmøde, og for at få mere viden om børnefamiliernes opfattelse af byudviklingsprojektet, foretog kommunen en spørgeskemaundersøgelse lørdag den 17. oktober under efterårets børneloppemarked.

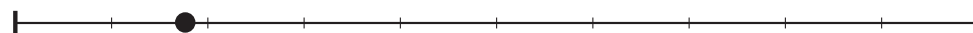
Har du hørt om byrådets vision om at forbinde byen med vandet?

Ja (52 %) (48 %) Nej

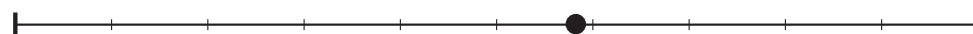
Hvad ser du som den største udfordring i Randers?

Trafik-trængsel (83 %) (17 %) Klimaændringer

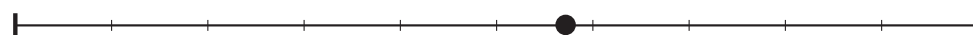
Hvad synes du er det vigtigste fokus Randers skal have i fremtiden?

Naturen (42 %) (58 %) Byudviklingen

Hvilke nye broforbindelser synes du kunne skabe de bedste muligheder for Randers i fremtiden?

Bolværkslinjen/Engbroen (44 %) (56 %) Klimabroen/Engbroen

Flere af de adspurgte kunne ikke umiddelbart tage stilling til spørgsmålet om valg mellem scenarie 3 og 4 - svarende til 42 %

Fremtidens Randers

Er du mellem 15 og 25 år, kan du lide en god debat, og er du god med et kamera? Så er den næste workshop om Byen til Vandet lige noget for dig!

HVOR OG HVORNÅR?
Den 3. oktober kl. 10.00-15.00 på VIA Campus Randers

Vi skal se på fremtidens Randers og høre om dine drømme om byen ved vandet. Der vil være forskellige aktiviteter, blandt andet laver vi en fotomaraton i midtbyen.

Vi spiser pizza til frokost, og der vil være snacks og drikkevarer. Vi trækker også lod blandt alle deltagere om biografbilletter til BioCity og koncertbilletter til Værket.

Læs mere om projektet på:
www.byentilvandet.randers.dk

Vær med til at gøre en forskel og tilmeld dig workshoppen senest den 2. oktober på

byentilvandet@randers.dk
eller 89 15 15 38

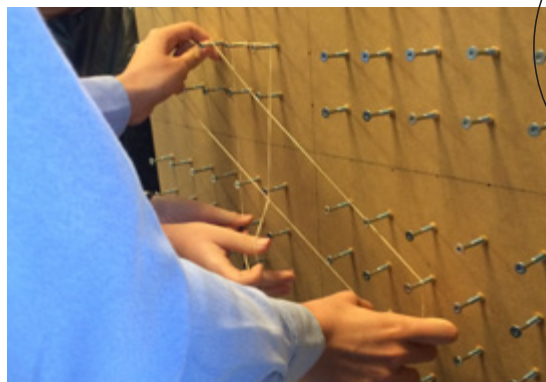
Randers Kommune

”

JEG HÅBER, DER KOMMER FLERE AKTIVITETER OG MØDESTEDER FOR FORSKELLIGE ALDERSGRUPPER I BYEN”

DELTAGER PÅ DIALOGMØDET

DIALOGMØDE 3: UNGE

KORT RESUMÉ AF DIALOGEN PÅ MØDET

På trods af kun 1 tilmelding til dialogmødet valgte kommunen at gennemfører mødet i det tilfælde af, at der skulle dukke nogen op undervejs, som ikke havde set tilmeldingsfristen. Dialogmødet blev gennemført med en snak omkring en kop kaffe, og deltageren var interesseret i at vide mere om byudviklingsprojektet i forhold til en eventuel opgave på sit studie på arkitektskolen. Efter et oplæg, hvor deltageren spurgte ind til scenariernes muligheder og udfordringer.

Efterfølgende spurgte kommunen ind til deltagerens syn på sit forhold til byen og hvad der kunne gøre, at deltageren flytter tilbage til byen. Her blev særligt historie, netværk og familie nævnt samt at man får mere for pengene. Randers ligger også godt placeret i forhold til et potentielt arbejde i regionen med gode infrastrukturelle muligheder. Og så er naturen lige uden for døren, hvilket er et stort plus.

Byen mangler lige nu unge i 20'erne, som søger væk til studier i andre byer. Disse unge kunne bidrage til mere liv i midtbyen, som virker tom og øde uden for butikkernes åbningstider. Deltageren vil gerne have fjernet det forældede, men stadig fastholdt "Randers-ry" med rygter om vold, hurtige biler, ikke så mange ressourcestærke mv. – et ry, som deltageren ikke selv synes passer på byen, men som man som fordom bliver mødt med i andre byer, særligt i Aarhus. Deltageren ser store potentialer i at anvende byudviklingsprojektet til at skabe nye billeder på byen som den grønne by, den smarte by og den aktive by. Det er vigtigt, ikke at tænke i de samme "gamle" tanker, men i stedet at tænke innovativt og fremtidskuende samt at ændre byens image til et stabilt, attraktivt bybillede.

EN 10. KLASSES DRØMME OM FREMTIDENS RANDERS

Som supplement til det afholdte dialogmøde, og for at få mere viden om unges opfattelse af byudviklingsprojektet, deltog kommunen i en workshop med elever i 10. klasse på C. La Cour Skolen.

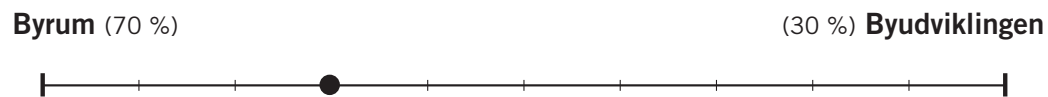
De unge elever har følgende drømme om fremtidens Randers:

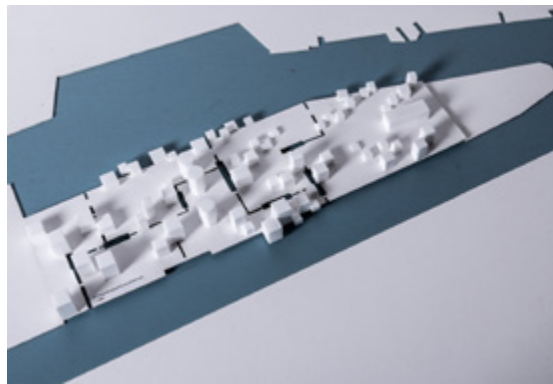
- Flere butikker på pieren – shopping
- Østervold mere som Åboulevarden i Aarhus
- Byen skal være attraktiv for at butikkerne kommer - også for de handlende
- Østervold som caféstrøg med kanal
- Ikke åbne græsflader med træer
- Noget mad – restauranter/caféer - grillpladser / udekøkkener
- Både slappe af og aktiviteter
- Strand
- Frie kanoer i åen a la bycykler
- Løberute – klatrevægge til de små
- Ikke blandede aldersgrupper – legepladser for de små og opholdssteder med aktiviteter målrettet de unge
- Hygge = ophold
- Flere offentlige toiletter
- Kvaliteten af byrummene er vigtige for at de bliver brugt
- MERE LIV i midtbyen - oplever det som en lille midtby
- Mere hygge
- Aktiviteter i byen – også gerne sammen med forældrene
- Flere ruter rundt om vandet – flere gangbroer til den anden side
- Parkering tæt på centrum

Hvad ser du som den største udfordring i Randers?

Hvad synes du er det vigtigste fokus Randers skal have i fremtiden?

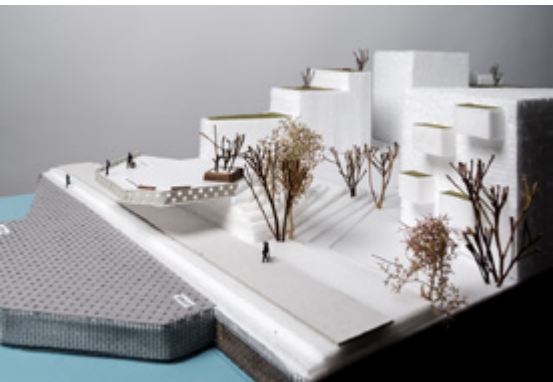

WORKSHOPS MED SKOLER: SKANDINAVISK DESIGNHØJSKOLE

Den Skandinaviske Designhøjskole har udført såkaldte arkitektoner (arkitektur+konstruktioner) langs vandet. Projektet er udarbejdet i samarbejde med Randers Kommune i forbindelse med arkitekturprisen 2015. Den Skandinaviske Designhøjskole på Brusgaard er en fagspecialiseret folkehøjskole med linjefagene: arkitektur, industriel design, mode og grafisk design. Mange af skolens elever forsætter efterfølgende på de kreative uddannelser som for eksempel design- og arkitektuddannelsen.

Arkitektonerne markerer et skift i byens karakter. Fra bycentrum til havn, industri, natur og vand. Arkitektonerne ligger som perler på en snor langs fjordens - og Gudenåens nordlige bredder fra øst til vest. De er indplacerede på udvalgte lokaliteter langs Gudenåen og Randers fjord, hvorved interessante rumligheder i byen belyses. Det kan være lokaliteter, hvor byens typologi skifter, eller steder hvor naturen har inspireret til selve designet.

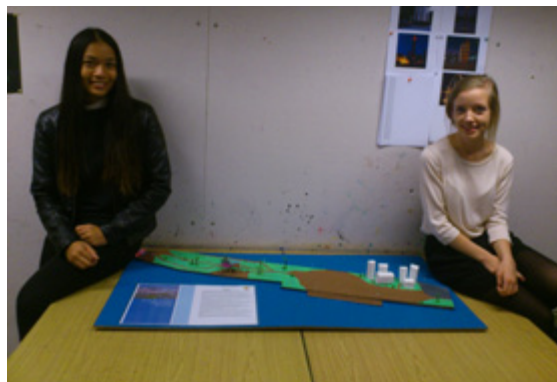
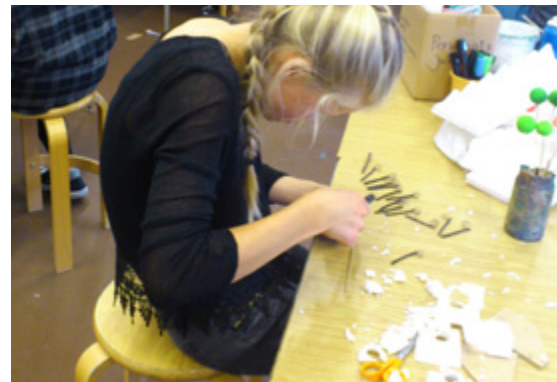
Arkitektonerne peger også på lokale særkender til fremtidig udvikling eller retter opmærksomhed mod ikke tidligere synliggjorte rumligheder langs vandet. Overordnet har arkitektonerne til formål at skabe interesse for de vandnære områder i Randers ved at vække nysgerrigheden hos byens borgere i kraft af arkitektonernes beliggenhed, udformning, konstruktion og udtryk. De er udført i kvadratiske trælægter, som er bemalede i maritime blå og orange nuancer.

I forbindelse med borgerinddragelsesprocessen blev kommunen inviteret til at holde et oplæg på højskolen for eleverne med henblik på at indsætte efterårssemesterets hovedopgave om fremtidige bylandskaber på Randers' havnepier.

Højskoleeleverne har i modeller fra stor til lille skala udarbejdet et bud på, hvordan en ny bydel på pieren kunne tage sig ud. Opgaven er af underviserne stillet ud fra målet om at indarbejde urbane kolonihaver og overdækkede pladselementer for at fordre liv mellem husene.

Modellerne giver rigtig fine bud på, hvordan livet på pieren skal tilpasse sig dels det store areal til rådighed, men også adgangene til vandet og brugen heraf.

WORKSHOPS MED SKOLER: 10. KLASSE PÅ C. LA COUR SKOLE

Studerterprojekterne er udarbejdet af elever fra 10. klasse på C. La Cours Skole og lærer Karen Bodil Johansen i samarbejde med Randers Kommune i forbindelse med borgerinddragelsen for Byen til Vandet og arkitekturprisen 2015.

Formålet er at involvere de unge i byrådets vision om at forbinde byen med vandet, og få deres drømme og ideer konkretiseret i ord, billeder eller modeller. Som fotoerne viser, er det overvældende resultat en række meget konkrete indlæg, der spænder fra design af byrumsinventar til ny anvendelse af Pieren. Projektet gav anledning til mange diskussioner om byens rum som de er i dag: Hvor mødes man? Hvordan fungerer centrum? Hvordan bruger man naturen? Og ikke mindst, hvad der skal til for at skabe nye sammenhænge så Randers by kan leve ved og med vandet?

Caféer, badestrand, aktivitetspark og permanent musikscene er nogle af elevernes ideer. Det helt gennemgående tema er, at hvis naturen og vandet skal få fornyet betydning for bylivet i Randers, skal der skabes nogle aktiviteter og byrum som gør at man har lyst til at komme der. Flere af projekterne handler om Randers Bro og gangbroen, som i dag er de trafikale knudepunkter og de fysiske sammenhænge på tværs af vandet fra centrum. Projekterne viste Randers Bro indrettet som en parkbro med gang- og cykelsti og hyggelige opholdsarealer, fiskepladser og skilte integreret i gaderumsbelysningen med informationer om aktiviteter i byen.

Pierens betydning for byens fremtidige udvikling er belyst i flere projekter. Hvad kan de store arealer betyde for byen? Et nyt shopping center kan måske få sin helt egen karakter, hvis man tænker det ind i en sammenhæng med naturen. Boliger og parkrum kan betyde, at vi ikke bare bor ved vandet, men at resten af byen også kan få mulighed for at tage del i byens nye attraktioner ved vandet. De unge, som er fremtidens Randers, har mange ideer til vores by, byrum og arkitektur!

Studerterprojekterne giver bud på, hvordan byen kan forbindes med vandet og omhandler bl.a.:

- Gangbro med ophold og aktiviteter – ikke direkte forbindelser men snoede
- Gangbro med tværgående stier og lygtepæle med lysreklamer (reklamer der kan læses i gående og cyklende tempo)
- Koncertscene for både planlagte og impulsive aktiviteter og koncerter – café med årstidens mad
- Strand som klimasikring – vandsport, badning, café
- Aktiviteter på pieren for alle – café, restaurant og isbar – aktiviteter i vandet
- Udendørs shopping-center ved Bolværksgrunden på Pieren (den inderste del) – overgange af glas så man kun kan gå over vandet til området – mange farver
- Pieren som bolig-ø og med aktiviteter for alle aldersgrupper

”

DET KUNNE VÆRE SUPERCOOL, HVIS DER KOMMER FLERE AKTIVITETER I BYEN TIL RÅDIGHED FOR ALLE - F.EKS. EN SCENE, EN STRAND ELLER BUTIKKER OG CAFÉER PÅ PIEREN.”

ELEV I 10. KLASSE

”

FEDT HVIS BYEN KUNNE UDVIKLE SIG, SÅ MAN HAR LYST TIL AT FLYTTE TILBAGE EFTER ENDT STUDIETID”

ELEV I 10. KLASSE

”

VI SER STORE MULIGHEDER I AT FÅ AKTIVERET VÆRDIERNE PÅ DE NUVÆRENDE HAVNEAREALER OG DERMED SKABE BÅDE EN BEDRE BY OG EN STØRRE HAVN. NU HANDLER DET OM AT TAGE EN BESLUTNING, SÅ VI KAN KOMME I GANG.”

**JOHN MORGEN,
DIREKTØR, RANDERS HAVN**

”

OFTEN LEDER MAN EFTER BYMIDTEN, NÅR MAN KOMMER TIL EN NY BY. MAN SKAL ÅBNE DEN GAMLE BYDEL OP OG UDNytte HAVNEMILJØET. MAN SKAL CENTRERE DEN BYMÆSSIGE UDVIKLING OMKRING DEN EKSISTERENDE, HISTORISKE KERNE.”

**PIA MOLDT, UDDANNELSESLEDER,
VIA UNIVERSITY COLLEGE RANDERS**

INTERVIEWRÆKKE MED AKTØRER OG INTERESSENER

I forbindelse med inddragelsesprocessen igangsatte kommunen en interessentanalyse med henblik på at kortlægge 40 væsentlige interessenters holdning og ønsker til byudviklingsprojektet "Byen til Vandet" fordelt på 30 interviews. Interessentanalysen er udarbejdet af Smith Innovation i oktober 2015 på baggrund af interviews gennemført i perioden august til september 2015. Randers Kommune har stået for udvælgelsen af og kontakten til interviewpersonerne.

De interviewede var i nævnte rækkefølge:

- 1) Randers Havn, direktør John Morgen
- 2) Verdo, direktør Kim Frimer
- 3) Sparekassen Kronjylland, områdedirektør Jens Brix
- 4) Erhverv Randers, direktør Jens Enevold Kristensen
- 5) Randers Cityforening, citychef Mette Bræmer-Jensen samt formand i cityforeningen og direktør BioCity Randers Kommune Morten Arnesen
- 6) Hotel Randers, direktør Sven Nørskov Eskildsen
- 7) Værket og Randers Egnsteater, teaterchef Mikael Qvist Rørsted og teaterleder Peter Westphael
- 8) Foreningen for by og landskabskultur i Randers Kommune, Jan Nørskov Jørgensen
- 9) Årets Randersborger, præst Flemming Kloster Poulsen
- 10) Via University College, uddannelsesleder, cand.scient.pol. Pia Moldt
- 11) Ejendomsmæglere i Randers, EDC Poul Erik Bech, Home Randers Peder Jakobsen og Realmæglerne Klaus Larsen
- 12) Borger fra medborgerrådet Mette Winther Nielsen
- 13) Randers Storcenter Marketingchef Lene Nørgaard
- 14) Visit Randers / Randers Turistbureau, formand Peder Vagn Poulsen og turistchef Anne-Mette Knattrup
- 15) Bysekretariatet – det boligsociale Team, sekretariatsleder Louise Hou Kragh
- 16) Randers Regnskov, direktør Henrik Herold
- 17) Borger fra medborgerrådet, Vitus Jordan
- 18) Ældresagen i Randers, formand Thea Dalsgaard
- 19) Randersbolig, formand Jan Guldmann og chefkonsulent Jørgen Henriksen
- 20) Underværket, leder Poul Jeberg
- 21) Randers Amtsavis, chefredaktør Axel Præstmark
- 22) Region Midtjylland, strategisk udvikler og projektleder Hanne Juel
- 23) Business Park Randers, chef / manager Jacob Mikkelsen
- 24) Museer i Randers, Museum Østjylland, Museumschef Jørgen Smidt-Jensen, Randers Kunstmuseum, direktør Lise Jeppesen og GAIA Museum, leder Anna Noe Bovin
- 25) Idræts- og fritidsrepræsentanter i Randers, Randers FC, direktør Hans-Peter Rasmussen, Randers Hallerne / Arena Randers, direktør Gitte Nørgaard og RGF, forretningsfører Torben Kjeldsen
- 26) Domea, næstformand Aase Jensen
- 27) Dansk Industri, formand Per Hastrup, direktør i Prodan
- 28) Rotary – Randers Vestre / Østre, Kim Holst
- 29) Foreningen Byhjerte, bl.a. bestyrelsesmedlem Maria Fangel

Yderligere blev ét interview ikke gennemført pga. manglende fremmøde, mens 9 adspurgte interessenter og aktører enten ikke ønskede at blive interviewet eller ikke responderede på forespørgsel om interview.

Det metodiske udgangspunkt for analysen er, at interessenternes holdning til de specifikke scenarier for, hvordan Randers kommer til vandet, ligesledes afspejler interessenternes grundlæggende holdninger og interesser. Den samlede interessentanalyse er af hensyn til de interviewede en intern rapport, og herefter følger et resumé af den samlede rapport.

”

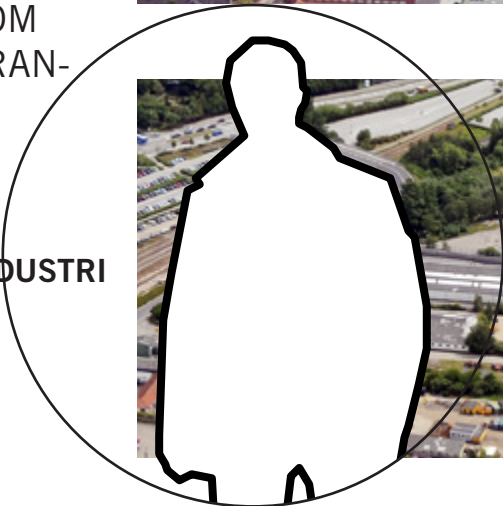
DEN DAG BYRÅDET ER ENIGE, OG DE SÆTTER FANEN, SÅ ER JEG IKKE I TVIVL OM, AT BÅDE ERHVERVSLIVET OG BORGERNE VIL LØBE EFTER DEM - MEN DE SKAL KOMME I GANG OG DE SKAL VISE, HVEM DER BESTEMMER. ENIGHED OG SAMARBEJDE, DET ER DET VIGTIGSTE ...”

**LENE NØRGAARD,
MARKETINGCHEF,
RANDERS STORCENTER**

”

SOM VIRKSOMHED ER DET VIGTIGSTE FOR OS KOBLINGEN TIL E45. MEN ET ATTRAKTIVT RANDERS VIL GØRE DET LETTERE FOR OS AT TILTRÆKKE KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT SOM BOR OG BLIVER I RANDERS.”

**PER HASTRUP,
DIREKTØR, PRODAN
FORMAND, DANSK INDUSTRI**

RESUMÉ

Helt overordnet er der meget stor opbakning til Projekt Byen til Vandet – som de adspurgte mener, har Byen til Vandet fat i de relevante uforløste potentialer omkring naturen og rummer de nødvendige infrastruktur-mæssige forbedringer, når byens skal bindes til vandet. Der er en bred forankret oplevelse af, at Randers er byen med de mange uforløste potentialer, og at der derfor er brug for et samlende projekt som Byen til Vandet, der både er visionært og konkret.

Usikkerheden blandt de interviewede knytter sig ikke så meget til målet som til vejen derhen. Prioritering og retning for byens udvikling efterlyses igen og igen. Flere udtrykker stor åbenhed i forhold til, hvilke løsninger der vælges – det afgørende er, at kursen sættes og holdes. Udsagnene afspejler et ønske om politisk enighed for at skabe sikkerhed hos grundejere, virksomheder, borgere og foreninger om, hvilken vej de skal gå.

Af samme grund er de interviewede personer også optaget af, hvad der kan gøre, at Randers lykkes denne gang – at det ikke bare bliver ved snakken om at få ”Byen til Vandet”. Tre greb fremhæves i den sammenhæng. For det første at det handler om at tænke stort men starte småt. Det er vigtigt med en faseopdelt udviklingsplan, hvor man hurtigt kan opnå resultater i udvalgte dele af byen. Her peges især på Østervold som det oplagte åbningstræk, som kan forbinde middelalderbyen til den måske bedste del af havnen og som samtidig kan trække vandet op i byen og give liv til Østervold.

For det andet påpeges, at der eksisterer en lang række skjulte re-

server, som hurtigt og billigt kan aktiveres og som det derfor er oplagt at starte med. Det drejer sig både om tomme butikslokaler i midtbyen, ubenyttede industriområder og de mange frivillige, som gerne vil yde en indsats, hvis bare retningen er klar.

Endelig nævner flere, at en række tilsyneladende uløselige konflikter forsvinder, når man går tættere på dem. Eksempelvis at der godt kan ske en gradvis konvertering af havnen og en hel- eller delvis igangsættelse af scenarierne, før Verdo flytter værket.

Denne interessentanalyse nuancerer og komplementerer de fire hovedtemaer – byudvikling, infrastruktur, natur og klimatilpasning – som var omdrejningspunkterne for forundersøgelsen til Byen til Vandet. Naturen opfattes gennemgående som en af de helt afgørende og identitetsbærende kvaliteter ved Randers. Samtidigt er det en gennemgående fortælling, at naturen især bruges af de sportsinteresserede og dem der kender Randers og omegn godt. En bredere aktivering af naturpotentialet vil kræve at der skabes fysiske og visuelle forbindelseslinjer til å og fjord samt at sammenhængen mellem de mange enkeltstående naturoplevelser styrkes og kommunikeres. Natur er i sig selv ikke lig med naturoplevelser.

Omvendt er det bemærkelsesværdigt, at klimatilpasning - med Randers Regnskovs udviklingsplaner som en af de få undtagelser - spiller en meget lille rolle i overvejelserne om byens fremtidige udvikling. Tilsvarende er der en udbredt oplevelse af, at trængselsproblemerne på Randers Bro og de manglende p-pladser i byen er italesat mere end et reelt problem. Dette afspejler både en opfattelse af, at problemerne reelt ikke er så store i sammenligning med andre byer og en interesse for infrastruktur på en større skala.

Det synes hævet over enhver tvivl, at Randers bliver ”en forstad til Aar-

”

VI ER VED AT RYSTE FOR-
TIDEN AF OS - OG DET TAGER
NOGET TID. RANDRUSIANERNE
ER DE HÅRDESTE VED BYEN -
OMVERDENEN GLEMMER HUR-
TIGT.”

**HENRIK HEROLD,
DIREKTØR, RANDERS REGNSKOV**

hus”, hvorfor spørgsmålet bliver, hvordan den sydgående infrastruktur og placering af boliger kan styrkes. Nærheden til E45 nævnes som et afgørende plus for Randers – det er hurtigere at køre til Aarhus N fra Randers end fra Aarhus S til Aarhus N. Dog efterlyses bedre offentlige forbindelser, meget gerne i form af en forlængelse af letbanen til en central placering i Randers by.

I forhold til byudvikling kunne dette i hovedtræk pege på, at nye boligområder rettet mod børnefamilier, der ønsker have og nærhed til motorvejen, placeres i den sydlige del af byen. Midtbyen udgør derimod en ideel ramme for seniorer og unge – især hvis byens udbud af oplevelser og services styrkes, så der sker noget udenfor de ordinære butikkers lukketid. Og især hvis byen husker sine kvaliteter og bevarer det havneliv og den industrielle råhed, der giver Randers kant. Detailhandlen efterlyser kortere sagsbehandlingstid og bedre overblik over lejeniveau og ejerforhold i midtbyen for at vælge en lokalisering der fremfor i Storcenteret eller nabobyerne.

Helt overordnet kan de fleste se fordele og ulemper i både scenarie 3 og 4, som i forundersøgelsen blev udpeget som de mest lovende. Koblingen mellem Østervold og starten af pieren fremhæves som det oplagte åbningstræk, hvilket kan realiseres i begge scenarier. Flere er dog bekymrede for, at anslaget i scenarie 3 er for begrænset idet Bolværkslinjen vil forhindre udvikling af hele pieren. Omvendt ses behovet for forholdsvis omfattende investeringer i infrastruktur og boliger som en mulig ulempe ved scenarie 4.

Samtidig gør den gennemførte interviewrække det klart, at der er

mange andre temaer i spil end trafik, byudvikling, natur og klima i udformningen af fremtidens Randers. Nødvendigheden af at indtænke erhvervsliv, kulturliv, uddannelse, fritidsliv og sport samt byens oplevelsestilbud til både fastboende og turister ses som helt centralt. Enten fordi det er byens styrkepositioner (kulturliv, fritidsliv og sport) og/eller noget byen mangler mere af (videregående uddannelser, erhverv samt byoplevelser efter ordinær lukketid).

En kortlægning af holdningerne til Randers By er uundgåeligt også en kortlægning af randrusianerne – en fortælling om hvad mentaliteten og identiteten er i Randers med de vilkår og muligheder, det giver for at finde løsninger som forener og forbedrer. Randers har mange styrker – en by der dyrker skævhed og nærmest i trods insisterer på at lave det umulige med eller (som oftest) uden opbakning udefra. Danmarks ”største landsby” hvor man kender hinanden og ofte er parat til at yde en frivillig indsats. Den største svaghed synes at være, når ”landsbyen” lukker sig om sig selv og når man, i kølvandet på industriens fraflytning, er tilbøjelig at tale Randres ned. I det lys vil en af de vigtigste dimensioner ved projektet ”Byen til Vandet” være at give rum til nye fortællinger om, hvad Randers er og kan blive – en anledning til at fremhæve og koble byens mange eksisterende kvaliteter i et greb, der er stramt nok til at give retning og åbent nok til at rumme forskelligheden.

Randers er en by med mange strenge at spille på. Måske det i en tværlæsning af interviewene giver mere mening at tale om ikke én men seks forskellige fortællinger om Randers. Seks fortællinger med hvert sit bud på forbindelsen mellem det Randers der er og det, der kan blive. Randers er den handlende by, den skabende by, den aktive by, den naturlige by, den åndelige by og netværksbyen. De forskellige fortællinger aktiverer bestemte aktører og dele af byen og et stærkt forandringsprojekt er derfor det, der formår at flette disse forståelser i en samlet vision for byens udvikling. At få byen til vandet er på baggrund af de gennemførte interviews et stærkt bud på en samlende vision.

FOTOKONKURRENCER PÅ FACEBOOK

Kommunen spurgte i august på [facebook.com/RandersKommune](https://www.facebook.com/RandersKommune):
HVAD ER DIT YNGLINGSSTED VED VANDET I RANDERS?

De samlede bemærkninger og svar kan ses i bilag 1.

MASSER AF CYKLISTER CYKLER DAGLIGT OVER GUDENÅEN VED AT BENYTTE BROEN, OG HAR MULIGHED FOR EN LILLE NATUROPLEVELSE MIDT I RANDERS. DET SYNES JEG, ER SÅ FINT. ISÆR FORDI NATUREN DERVED KOMMER TIL AT INDGÅ SOM EN NATURLIG DEL AF HVERDAGEN. JEG SYNES DERFOR DET ER VIGTIGT, AT BYEN TIL VANDET KOMMER TIL UDTRYK I FOLKS HVERDAG, SÅ DET BLIVER EN INTEGRERET DEL AF AT BO I BYEN.”

TINA BOJLESEN, FACEBOOK

ALLETIDERS IDÉ AT RANDERS TÆNKER I DE BANER. VI TALTE OM EMNET I SOMMERFERIEN UNDER ET BESØG I BRISBANE. DER ER SVØMMEBAD MIDT I BYEN MED MED LIFEGUARD, SAND OG DET HELE, OG VED EAGLE STREET PIER RIVERSIDE ER DER CAFÉER OG SPISESTEDER HELT NED TIL VANDET I LÆKKER MARITIM UDFØRELSE MED TRÆ OG BLANKPOLERET "RÆLING" UD MOD VANDSIDEN ... SO EIN DING MÜSSEN WIR AUCH HABEN."

TINE SEEBERG HANSEN, FACEBOOK

Kommunen spurgte i august på [facebook.com/RandersKommune](https://www.facebook.com/RandersKommune):
**HVAD ER DIN DRØM OM FREM-
TIDENS RANDERS - BYEN TIL
VANDET?**

De samlede bemærkninger og svar
kan ses i bilag 1.

DIGITAL DEBAT PÅ MAIL OG FACEBOOK

I løbet af inddragelsesprocessen har det været muligt at komme med skriftlige bidrag på både mail og facebook, og den mulighed har flere borgere benyttet sig af. De samlede mails og opslag på facebook kan ses i bilag 1.

Ja tak til Byen til Vandet!

Generelt er der en positiv tilbagemelding på at Randers Kommune vil høre borgernes mening så tidligt et stadie i processen. Samtidig er ideen om at bringe byen til vandet og skabe et nyt miljø ved vandet nær Randers midtby blevet taget godt imod. Mange mener, at det er en af de ting der skal til for at Randers står stærkt i bykapløbet.

”

...FREMTIDEN BYDER PÅ SKARP KONKURRENCE OM TILFLYTTERNE FRA LANDET. HER KAN OG SKAL RANDERS STÅ MEGET STÆRKERE ... VAND ER BARE TILTRÆKKENDE OG DET MINDER OS OM, AT GUDENÅ- EN ER LIGE I NÆRHEDEN”

PETER DALGAS KRUSE, MAIL

Hvad angår de konkrete scenarier kan det ikke konkluderes at et flertal i de skriftlige bidrag hælder til et bestemt scenarie. Nogle mener, at Klimabroen vil trække trafikken for langt væk fra byen, andre mener at der med fremtidens klimaudfordringer bør bygges bro og sluse længere væk fra byen mellem Harridslev og Assentoft. De fleste er dog enige om at scenarie 3 eller 4, der begge arbejder med to nye forbindelser på tværs af fjord og å, er det man bør arbejde videre med.

Hvorfor ikke en tunnel?

Flere er kommet med bud på broløsninger, der adskiller sig fra de scenarier, der er beskrevet i Forundersøgelsen. Blandt andet muligheden for at løse dele de nye trafikforbindelser som en eller flere tunneler er på tale hos flere.

”

HVORFOR ER DER INGEN FORSLAG OM EN TUNNEL UNDER FJORDEN? JEG VED GODT DEN ER DOBBELT SÅ DYR. MEN PÅ SIGT ER DEN MEST RENTABEL ... SAMTIDIG IKKE NÆR SÅ ØDELÆGGENDE FOR NATUREN. DET ER NEMT AT LAVE EN SÆNKET TUNNEL I DISSE TIDER.”

HENNING NIELSEN, MAIL

Vil støj fra Engbroen gå ud over naturen?

Der bliver rejst et spørgsmål om hvorvidt Engbroen vil have et trafkniveau og dermed et støjniveau, der vil påvirke naturen i Vorup enge negativt. Der opfordres til at man før en endelig beslutning konkretisere Engbroen yderligere, så man kan få et klart billede af påvirkningen.

Økonomien skal afspejle ambitionsniveauet

Flere nævner, at de gerne vil vide, hvordan projektet på sigt skal finansieres og påpeger, at der ikke på nuværende tidspunkt er afsat penge på budgettet til et projekt i den skala, som scenarie 3 og 4 har.

”

DESVÆRRE KAN DE ØKONOMISKE MULIGHEDER IKKE MATCHE AMBITIONERNE. DER ER NU AFSAT 17 MILL. TIL UNDERSØGELSER, IDÉKONKURRENCER MM.”

POUL RUBACH, MAIL

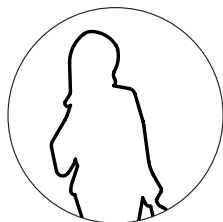
Husk gode opholdsmuligheder tæt ved vandet

Mange har givet udtryk for, at når byen trækkes til vandet eller vandet trækkes til byen skal det sikres, at man kan opholde sig tæt på vandet. Der foreslås bl.a. trapper ned mod vandet, bådebroer, havnebad, sø-pavillon og gode opholdsmuligheder. Her fremhæves det også, at det er vigtigt at der kan ske flere aktiviteter samtidigt.

”

DET ER VIGTIGT, AT DER ER ET STED AT SIDDE OG NYDE SYNET OG STEMNINGEN OG MÅSKE EN CAFÉ OG SMÅ OASER MAN KAN SIDDE VED/I I FRED OG RO OG MULIGHED FOR BÅDE AT GÅ, LØBE OG CYKLE UDEN AT BLIVE IRRITERET AF DEM DER SIDDER”

SIGNE ANDERSEN, FACEBOOK

Fokus på cykler og gående

I flere bidrag er der også et fokus på at sikre gode forbindelser for cykler og gående. Flere nævner at det i dag er svært som cyklist og gående i området omkring Randers bro. Samtidig bliver det bragt på bane at man bør fokusere på at reducere biltrafikken.

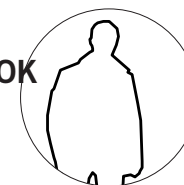
Natur og vand som en del af byen

Generelt er der et stort ønske om at sikre udsigt og adgang til natur og vand samt at trække det med op i den eksisterende by og evt. nye bydele. Der foreslås grønne byrum, græssende dyr på bynære arealer, plantning af træer i vandkanten og flere er begejstrede for de midlertidige opholdsmøbler på Østervold og ved Havnen og efterspørger mere af den slags.

”

VI SKAL KIGGE PÅ DE ANDRE STORE BYER SOM GØR GAVN AF AT LIGGE VED VANDET, SÆRLIGT ODENSE, AALBORG OG KØBENHAVN. VI KUNNE SEJLE OP TIL MIDT PÅ ØSTERVOLD I LAVE BÅDE”

REMI CARSTEN LINDBY, FACEBOOK

Mange har desuden synes godt om lave en kanal i dele af Østervold og gøre det muligt at skabe et cafemiljø omkring vandet i stil med områder man finder i andre danske byer.

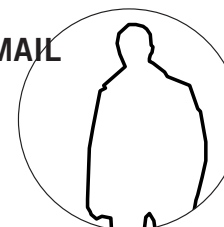
Ros til byrådet for at inddrage borgerne

Mange har rost Randers Kommune for at opfordre borgene til at bidrage med input og ideer til fremtidens Randers. Flere er dog samtidigt skeptiske overfor, hvorvidt det nytter at give sin mening til kende.

”

MHT. ”BYEN TIL VANDET” OPFORDRES BORGERNE TIL AT BIDRAGE MED INPUT I DEBATTEN, OG MED IDEER TIL FREMTIDENS RANDERS. HER VIL JEG GERNE ROSE BYRÅDET FOR GODE HENSIGTER, OG FORHÅBENTLIG VIL DE DENNE GANG LYTTE TIL BORGERNE.”

POUL BUBACH, MAIL

OPLÆG OM VISIONEN BYEN TIL VANDET

For at skabe et bredt ejerskab og forståelse internt i kommunen er byudviklingsprojektet løbende blevet præsenteret for direktion, ledelse og administration.

Oplæg:

Byrådet (temamøde)
Erfagruppe for østjyske, kommunale erhvervs- og industrifolk
Stand på klimakonference i region Midt
Realdania
Klimakonference for nordiske venskabsbyer
Randers Havn
Arkitektforeningen Østjylland
Skandinavisk Designhøjskole
10. klasse på C. La Cour Skolen
Urban Lab
Aalborg Universitet (trafik)
Levende Byrum Østjysk Vækstbånd
Dialogmøde for byens forretningsdrivende
Historisk Samfund
Randers Kommunes Arkitekturpris (Tema: Byen til Vandet)
Vejle Kommune – Teknisk Forvaltning
IDA – ingeniørenes fagforening
Rotaract Randers
Y-mens Club Randers

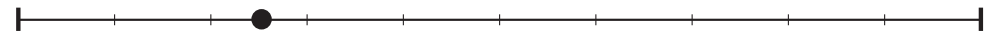
Derudover løbende oplæg rundt om i kommunens forvaltninger for bl.a. den samlede ledergruppe i Miljø og Teknik, den samlede projektgruppe, driftsafdelingen, plansektionen mv.

ESTIMERET OPSAMLING PÅ ADSPURGTE I BORGERIND- DRAGELSESPROCESSEN I PERIODEN 8. AUGUST TIL 17. OKTOBER 2015

Har du hørt om byrådets vision om at forbinde byen med vandet?

Ja (75 %)

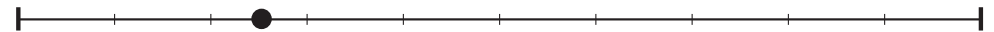
(25 %) **Nej**

Hvad ser du som den største udfordring i Randers?

Trafik-trængsel (75 %)

(25 %) **Klimaændringer**

Hvad synes du er det vigtigste fokus Randers skal have i fremtiden?

Naturen (50 %)

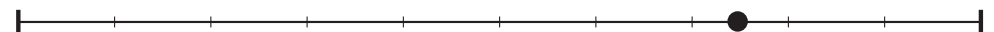
(50 %) **Byudviklingen**

Hvilke nye broforbindelser synes du kunne skabe de bedste muligheder
for Randers i fremtiden?

Bolværkslinjen/Engbroen (25 %)

(75%) **Klimabroen/Engbroen**

EVALUERING

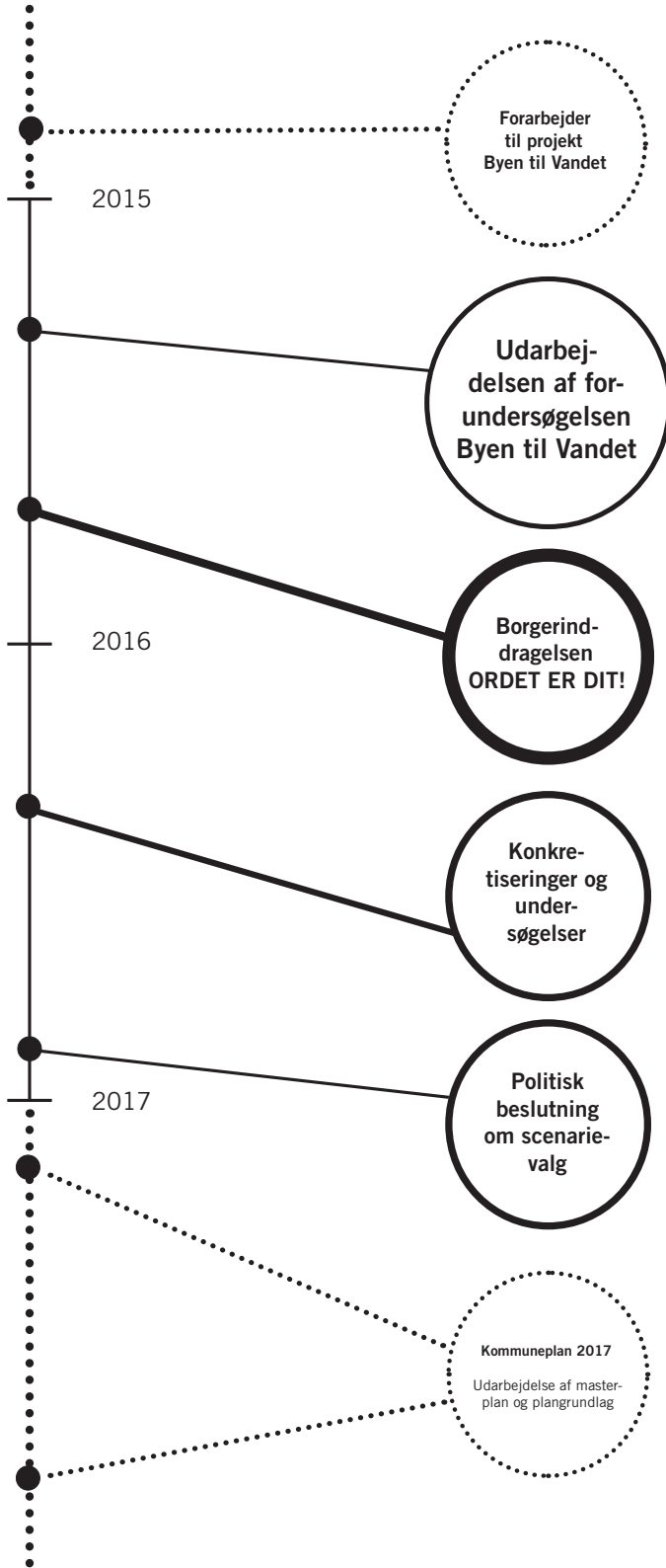
En kompleks byudvikling kræver en bred og omfattende borgerinddragelse. Det kan konstateres, at en stor del af de borgere, som kommunen har talt i løbet af processen, allerede har kendt til byudviklingsprojektet Byen til Vandet eller har hørt om projektet. Ved at kommunen har været til rådighed for besvarelse af alle typer spørgsmål og imødekomme overfor alle forslag, bemærkninger og idéer er vores opfattelse, at langt hovedparten af de borgere, vi har været i kontakt med, har følt sig hørt og forstået. Kommunens tilstedeværelse i Træløberen på Østervold har været velbesøgt, særligt i RandersUgen og i efterårsferien, og der har været mange konstruktive og gode debatter, som kan perspektivere den videre proces med udvikling af projekt Byen til Vandet.

I forhold til de afholdt, annoncerede dialogmøder må det bemærkes, at det har været svært at få borgere under 50 år i tale – særligt hvis de ikke har et forhold til projektet. Dialogmødet for seniorer var velbesøgt, mens dialogmøderne for børnefamilier og de unge med meget få deltagere ikke kan betegnes som vellykkede ud fra den opsatte mødestruktur. Efter møderne blev det derfor besluttet at finde alternative tiltag for at møde borgere under 50, der hvor de er, og kommunen deltog derfor i workshops med skoleelever, højskoleelever samt lavede en spørgeskemaundersøgelse blandt boderne på efterårets børneloppemarked i midtbyen.

I forløbet har kommunen kontaktet ca. 50 aktører og interessenter med en forespørgsel om deltagelse i et interview om fremtidens Randers og Byen til Vandet. Der blev udvist meget stor velvilje blandt i adspurgte, og kommunens konsulent kunne derfor interviewe ca. 40 interessenter, hvoraf nogle blev ”parret” efter interesseområde, svarende 29 interviews.

Randers Kommune vil gerne takke de deltagende, interviewede interessenter, som imødekomme og med stor gejst har stillet deres tid til rådighed for kommunens spørgsmål.

Det kan samlet set konstateres, at alle gerne vil tale om byudviklingsprojektet, men også at der skal ske noget nu: ”Det er tid til handling og ikke mere snak!”. For nogle er det ikke spørgsmålet om, hvad der kommer til at ske, men at der sker noget i byen og at udviklingen ikke igen udskydes. Langt hovedparten af de adspurgte borgere og interessenter peger på vigtigheden af at tænke i en samlet vision for byen, som man gennem delprojekter får realiseret. De ønsker, at udviklingen sker ud fra en overordnet masterplan, som selvfølgelig ikke kan realiseres på én gang. ”Linjen for byudviklingen skal lægges – og følges i hvert eneste delprojekt”.

DEN HIDTIDIGE OG FORVENTEDE FREMTIDIGE PROCES FOR BYEN TIL VANDET

ANBEFALINGER TIL DEN VIDERE PROCES

På baggrund af ideer, forslag og bemærkninger fra borgerinddragelsen anbefales det, at der arbejdes videre med følgende konkretiseringer, undersøgelser og analyser med henblik på at skabe det bedst mulige beslutningsgrundlag for byrådet inden endeligt valg af scenarie for byudviklingen:

FORBIND BYEN

Konkretiserende undersøgelser af de trafikale løsninger:

- Undersøge den nuværende trafikafvikling over Randers Bro
- Undersøge for broforbindelsernes tilkoblinger til de eksisterende vejføjninger – herunder eventuelle følgeudgifter
- Undersøge potentialer for tunnel-løsninger og/eller overdækkede veje i stedet for broforbindelser
- Undersøge kombinationsmulighederne mellem de undersøgte scenarier
- Undersøge muligheden for tilpasning af broforbindelserne placeringer i Forundersøgelsen

FAVN VANDET

Konkretiserende undersøgelser af klimatilpasningsløsninger

- Undersøge muligheder for konkurrence eller plan for klimatilpasningsløsninger – f.eks. en "værkstøjskasse" med flere mulige løsninger med fokus på natur, byudvikling og byrum
- Undersøge mulighederne for kombinationen mellem klimatilpasning og byliv og hvordan konkrete løsninger kan implementeres

FORSTÆRK VISIONEN

Udarbejdelse af en samlet visionsplan eller masterplan for byudviklingsprojektet

- Udarbejde en handlingsplan, der indeholder et hovedgreb for byudviklingen med fokusområder for delprojekter inden for området, f.eks. inden for de våde enge, omkring nordhavnen eller syd for Pieren langs fjorden
- Udarbejde et idékatalog ud fra den overordnede visionsplan, der kan stimulere ildsjæle og aktører til at skabe en udvikling af midtbyen – både midlertidige og permanente tiltag

Randers Kommune
Laksetorvet
8900 Randers C
Tlf. 8915 1515
byentilvandet@randers.dk
www.byentilvandet.randers.dk